

NOVO MESTO

PIŠE PRIHODNOST.

Glasiło Mestne občine Novo mesto,
številka 1, marec 2022

Mestni vrvež je nazaj!

Nagrade in priznanja MONM za leto 2021

**Intervju: Matija Slak,
ravnatelj Glasbene šole Marjana Kozina**

KAZALO

0 naslovnici
Pustni karneval je simbolično napovedal konec zime in prihod pomladi. In povsem napolnil Glavni trg s šemami vseh starosti.

3	Uvodnik	22	V Novo mesto prihaja Festival cvička
4	Županova kolumna	24	Pametno Novo mesto: o industriji 4.0 in robotiki
5	Navdušili v črnogorskem Herceg Novem	25	Pripravljene na digitalno dobo
6	Intervju: Matija Slak, ravnatelj Glasbene šole Marjana Kozina	26	Knjižnica Mirana Jarca: Dogodkov polno leto 2022
8	Poklon novomeški kulturi	29	Založba Goga in vpetost v evropske projekte
10	Intervju: dr. Vida Čadonič Špelič	30	Pri uresničitvi sanj poreklo ne bi smelo odločati
12	Zeleno Novo mesto navdušuje tudi v tujini	32	DOS – Dobrodelno okoli Slovenije za kolesa in celiakijo
13	Kronika občinskega sveta	33	»Če se delamo, da težav ni, bodo te le še večje«
14	Prispevki svetniških skupin	34	Novo mesto tre predsodke in stereotipe
18	Novomeški kolaž	35	Križanka
20	Nagrade in priznanja Mestne občine Novo mesto za leto 2021		

Novo mesto
Glasilo Mestne občine Novo mesto

UREDNIK
Jure Marolt

KOORDINACIJSKI ODBOR
Tina Cigler, Peter Žunič Fabjančič, Saša Sršen Urban Kramar, Nataša Jakopin, Sandra Boršič, Vanesa Gazvoda in Monika Gabrič Simon

NASLOVNICA
Erazem Gliha

JEZIKOVNI PREGLED
Meta Uhan in Saška Cimperman

PRODUKCIJA
KONVIKT, Novo mesto

SPLETNA STRAN
www.novomesto.si

NAKLADA
13.500 izvodov

IZDAJATELJ
Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA
Župan Mestne občine Novo mesto

MAREC 2022

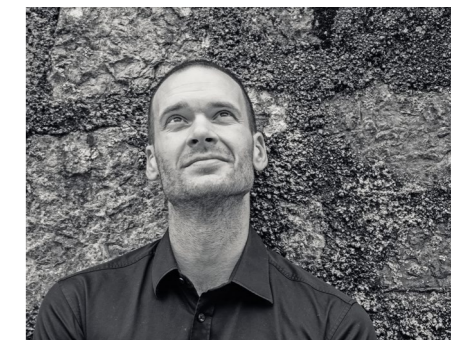
ISSN C508-4547

> Jure Marolt

SVETLOBA JE TU, DA OSTANE

Čeprav bi rad pisal, mi sonce to onemogoča. Prav kliče me ven. Predolgo je bila tema tista, ki je ključno soustvarjala naš vsakdan, sedaj pa se počasi prebujata tudi svetloba. Težko je biti pri miru, ko pa so izpolnjeni vsi gibalni pogoji. Težko spregledaš nekaj, kar tako neustavljivo žari. In zakaj tudi bi.

Zimsko spanje je za nami. Čas je za pomladno prebujenje. Tako duše kot telesa. Kar sta sonce in svetloba za telo, je pogosto kultura za duha. Oplemeniti ga. Mu da nov smisel. Nov zagon, novo upanje. Optimizem je nalezljiv, pa četudi sprva zabrsti samo nekje globoko v nas. Potem pa ga oblikujemo in negujemo. Dokler ne postane tako velik in mogoč, da ga je nemogoče spregledati.

Leno nedeljsko popoldne je. En otrok spi v svoji sobi, drugi je omagal na kavču, tretji, največji med njimi, pa nekaj ustvarja. Veselijo me dnevi, ki nimajo točno določenega cilja. Vse prepogosto nas zadovoljijo le trenutki, ki imajo svoj smisel in namen. A včasih preprosto potrebujemo tudi take, ki nimajo globlje zgodbe. Ki samo so. In je to več kot dovolj.

Hkrati letošnji marec označuje že dve leti, odkar živimo v sila specifičnih razmerah. Verjetno smo vsi pričakovali precej hitrejši konec te korona zgodbe, a dejstvo je, da se moramo naučiti z njo živeti. Če so bili takšni in drugačni dogodki še pred leti nekaj najbolj samoumevnega, danes dobro vemo, da ni dovolj le iskrena želja po tem, da se nekaj zgodi. Ker se morajo poklopiti še številni drugi dejavniki. A pomlad obljublja tudi to. Da se bomo lahko spet družili. Veselili. Smejali. Objeli.

Malodušje nas prepogosto prevzame. Kaj točno je razlog za to, ne vem, ampak ne smemo bežati pred njim. Ker je tu z razlogom. Prav zaradi njega so lepi, brezskrbni dnevi toliko več vredni. Tudi

na zadnji dve leti gledam kot svojstven izziv. Eden največjih izzivov, ki je doletel vsakega od nas, ampak tako je preprosto moralo biti. Vse je postalo samoumevno, predvidljivo, premalo cenjeno.

V glasilu želimo zaradi truda številnih posameznikov predstaviti predvsem dobre zgodbe. Vedno jih potrebujemo, vedno bi nas morale osmišljati. Dobrih zgodb je okoli nas ogromno. Vendar jih ne smemo spregledati samo zato, ker so manj agresivne in manj senzacionalistične kot tiste, ki imajo negativen prizvok.

Dan mine. Leto tudi. Epidemija bo tudi. Prav tako malodušje. Pomlad pa se ciklično vrača v našo orbito. Svetlobe nihče ne more izničiti. In ta se kaže v številnih stvareh. Tudi dogodkih. Tudi pri ljudeh. Spremembah, obnovah, novostih. Spremembe so ena redkih stalnic v življenju. Prav zaradi tega so pri nekaterih tako čislane. Ne glede na to, kako dobro ali slabo je naše življenje v določenem trenutku, se bo kmalu spremenilo. Na srečo. Ker se zaradi tega nikoli ne smemo ustaviti.

Dovolite si biti srečni. Nasmejani, brezskrbni, zadovoljni v svoji koži, razigrani. Prepogosto si dovolimo premalo. Svoje sreče ne moremo prelagati v roke drugih. Moramo si jo lastiti. Moramo jo znati negovati. Moramo si dovoliti več, preprosto moramo.

KULTURA OKOLI NAS

Mag. Gregor Macedoni, župan

Prazniki se v letu začnejo s praznikom kulture (če preskočimo praznovanje začetka oziroma konca leta). Slovenci smo edini narod, ki imamo državni praznik, posvečen kulturi. Slovenski narod ni utemeljen na vojaških zmagah in imperialnih zgodbah, ampak temelji na jeziku oziroma širše – na kulturi. Zato je prav, da znamo ceniti kulturno ustvarjanje na vseh ravneh: od ljubiteljske do profesionalne. Konec koncev pa se v širšem smislu naša kultura odraža tudi v vsakdanjem odnosu do soljudi.

Kmalu po kulturnem prazniku sledi naš občinski praznik (7. april), ko praznujemo spomin na dan, ko je nadvojvoda Rudolf ustanovil naše mesto. Letos že 657. rojstni dan. Tako kot je naša država utemeljena na slovenski kulturi, je naše mesto utemeljeno na bogati zgodovini, ki so jo zaznamovali številni posamezniki, dejavni na zelo različnih področjih. Tudi dandanes novomeška občina oziroma njeni občani ustvarjamo uspešne zgodbe oziroma kot pravi naš slogan, »pišemo prihodnost«. Praznovanje pomeni priložnost, da ocenimo svojo preteklo pot razvoja. Glede na stopnjo zadovoljstva s kakovostjo življenja v naši občini lahko rečemo, da stopamo po poti, s katero se nas večina poistoveti. Hkrati pa nas čas, v katerem živimo zadnji dve leti in se je ob optimizmu umirjanja epidemije sprevrgel v negotovost ob vojni v neposredni bližini Evropske unije, opominja, kako smo krhki in ranljivi kot družba in ljudje. Vedno bolj se zavedamo, da zdravje in svetovni mir nista samoumevni dobrini. Že dolgo vemo, da nismo otok sredi sveta, temveč smo del širše skupnosti, znotraj katere je tudi najmanjši delček pomemben v razvoju lokalne in globalne družbe.

Vsakoletno občinsko praznovanje je tudi obeleževanje dosežkov in nagrajevanje posameznikov, ki naši občini dajejo tisto nekaj več, na kar smo lahko še posebej ponosni, in so ne samo simboli, ampak dejansko pomemben del razvoja naše občine. Nagrade in priznanja so poklon Mestne občine Novo mesto vsem, ki so izjemno zaznamovali naš razvoj na različnih družbenih področjih. Že nekaj let naše občanke in občani za nagrade in priznanja predlagate ljudi in organizacije, ki so se izkazali na humanitarnem, socialnem in zdravstvenem področju ter tiste, ki so s svojo umetniško, športno, izobraževalno in znanstveno dejavnostjo

oplenitili naš in tudi slovenski prostor. Letošnji nagrajenci so predvsem s področja prostovoljstva in humanitarnih dejavnosti ter s področja kulture in umetnosti. Vsem izrekam iskreno zahvalo za prispevek k razvoju in prepoznavnosti naše občine ter čestitke za dosežke na področjih, na katerih uspešno delujejo že vrsto let. Najlepše darilo vsem nam bo (po enoletnem premoru) izvedba tradicionalnega koncerta novomeških simfonikov, ki je letos zaradi epidemijske situacije prestavljen na termin pred občinskim praznikom.

Letošnje leto se nam nasploh obeta pester prireditveni program tako v mestnem središču kot po celotni občini. Za zadnji majski vikend (27. do 29. maj) je najavljen Festival cvička, ki bo nadgrajena 50. izvedba Tedna cvička skupaj s ponovno obujeno (študentsko) Cvičkarijo in Pop-up Wine festivalom. Vsaj dvakrat bo spomladi v našem mestu gostovala Odprta kuhna, ki v našem mestu že praviloma dosega rekordni obisk, na Glavnem trgu pa se obeta tudi izvedba domače opere Julija. Letošnja zadnja etapa Dirke po Sloveniji bo pred ciljno ravnino na Glavnem trgu zaokrožila še čez vse bolj turistično in rekreativno priljubljeno Trško goro. Nasploh bodo vsi majski in junjski vikendi ter številni termini skozi poletje zapolnjeni s številnimi kulturnimi in športnimi dogodki.

Vsem nam želim, da živimo zdravo, v miru, brez strahu in ob proslavljanju takšne ali drugačne ustvarjalnosti oziroma športnih dosežkov ter da v naši lokalni in globalni družbi prevladujejo pozitivne zgodbe. Nenazadnje sta novomeški občinski praznik in svetovni dan zdravja na isti dan.

> Nataša Jakopin, Mestna občina Novo mesto

NAVDUŠILI V ČRNOGORSKEM HERCEG NOVEM

53. festival Praznik mimoze v partnerskem mestu Herceg Novi je imel močan novomeški pridih. V okviru festivalskega programa »Prijatelji v gosteh« sta sodelovala Folklorno društvo Kres, ki je s svojo veselo energijo, petjem in plesom navdušene domačine zazibalo v dolenskih ritmih, in Društvo vinogradnikov Trška gora, ki je predstavilo avtentično dolensko kulinariko, s poudarkom na dobrotah Trške gore in cvičku.

Novomeška ekipa, ki je po besedah Novljanov »zažigala na vsakem koraku in prinesla Slovenijo v Boko Kotorsko«, se je naprej z degustacijo dolenskih gastronomskih dobrot in spontanim uličnim nastopom predstavila na mestnih ulicah, zvečer pa je v osrednjem zaprtem hercegnovskem prizorišču, v dvorani Park, potekal odlično obiskan in

z bučnim aplavzom pospremljen nastop Folklornega društva Kres. Po nastopu je sledila »Cviček party« – večer cvička in dolenskih jedi, ki so jih v kuhinji Gradske kafane pod taktirko znamenitega dolenskega kuharskega mojstra Petra Kotarja pripravile predstavnice Društva vinogradnikov Trška gora. Naslednji dan so Novomeščani

sodelovali še na »Otvoreni ulici«, uličnem sejmu v Igalu. Poleg županov in drugih predstavnikov Mestne občine Novo mesto in Občine Herceg Novi je gostoljubne in razigrane novomeške aktivnosti v Herceg Novem spremljal tudi slovenski veleposlanik v Črni gori, Gregor Presker.

MATIJA SLAK, RAVNATELJ GLASBENE ŠOLE MARJANA KOZINA

»UMETNOST SE TE MORA DOTAKNITI!«

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika so se gruče ljudi vsako leto pomikale proti Športni dvorani Marof, ki je bila prizorišče enega izmed najtežje pričakovanih kulturnih dogodkov v novomeški občini – koncerta simfoničnega orkestra Glasbene šole Marjana Kozina. Kaj lahko pričakujemo letos, kako se je šola odzvala na globalno zdravstveno krizo in predvsem kaj je njeno poslanstvo, nam bo predstavil njen ravnatelj Matija Slak.

Februar je že mimo, zaznamovala ga je skokovita rast okužb s koronavirusom, kasneje umiritev razmer in nato sproščanje ukrepov – kaj vse to pomeni za tradicionalni koncert simfonikov?

Leta 2020 smo imeli srečo, da smo februarja še izvedli naš tradicionalni koncert ob slovenskem kulturnem prazniku, kajti marca se je vse zaprlo. Učenci in učitelji se vsako leto intenzivno pripravljajo na ta koncert; devetdesetčlanski orkester peljati na tridnevne intenzivne vaje ni mačji kašelj. Lani nismo načrtovali in vadili, ker je bilo res vse zaprto, letos pa smo zopet na polno zagrabili. Delamo, vadimo. V dogovoru z Mestno občino Novo mesto smo se odločili, da koncert predstavimo – vsi vemo, da je bila Športna dvorana Marof vedno nabito polna, v času poostrenih epidemioloških razmer pa ne bi mogla biti. Tako bo veliki koncert na sporedu na predvečer občinskega praznika, 6. aprila ob 19. uri. Naša želja je, da bi to izpeljali na Glavnem trgu, če nam bo dovoljevalo vreme. Res si želimo organizirati tako velik dogodek, ker vidimo, kako so ljudje lačni kulture, dogodkov. Če bo slabo ali hladno vreme, pa bomo koncert kot vsako leto zopet izvedli v Športni dvorani Marof. Pričakujemo veliko ljudi, še posebej, če bodo pogoji za to. Intenzivne vaje orkestra smo izpeljali takoj po novem letu, vaje orkestra pa imamo vsak petek. 31. marca ob 19. uri bomo izvedli koncert simfonikov v Kulturnem centru Primoža Trubarja v Šentjerneju.

Nam lahko že zaupate, kaj bomo slišali?

Program je zopet zelo zanimiv in pester. Od klasične glasbe slovenskih in tujih

skladateljev do filmske glasbe. Vedno povabimo tudi kakšnega gosta. Tokrat bo to znana pevka mlajše generacije, Eva Boto. Odločili smo se, da vse skupaj raje za mesec in pol prestavimo in takrat res dobro naredimo.

Imamo veliko takšnih in drugačnih dogodkov, resnih, zabavnih, kulturnih ... Če bomo izvajali samo resno glasbo, bomo izgubili publiko. Moramo seveda držati visok nivo, vendar moramo ponuditi tudi kaj mlajši generaciji in izvajati glasbeni program, ki je zanimiv širši publiko. Od 1300 obiskovalcev lahko pričakujemo 300 res pravih poznavalcev, 1000 pa je takih, ki predvsem uživajo v glasbi. V enem delu koncerta predstavimo svoje znanje z resno glasbo, v drugem delu pa nekoliko lahkotnejši program, filmsko glasbo ali kaj sodobnega. Program skrbno pripravljamo. V simfoničnem orkestru igrajo naši učitelji in učenci, dijaki in študentje ter seveda tudi naši nekdanji učenci.

Kako poteka ta interakcija med izkušenejšimi člani orkestra in otroki, ki šele začinjajo svojo glasbeno pot?

Če ni pravega programa, ga lahko odlično odigraš, pa vseeno ne boš segel v srca ljudi. Umetnost se te mora dotakniti. Uživati se da tako v zabavni kot resni glasbi. Nobene publike ne moreš pretentati in vedno moraš spoštovati vsakega poslušalca. Vsak si želi kakovosten glasbeni program. Naš simfonični orkester je šolski, ni profesionalen. To obiskovalci vedo in čutijo, da gre v tem primeru za entuziazem. Glasbeniki niso plačani, vodi pa jih predvsem mladostna energija. Simfonični orkester že

vrsto let presega šolske okvire, malo je tako dobrih amaterskih orkestrów pri nas in to se čuti tudi na koncertu. To je čar našega orkestra. Novomeški simfonični orkester vodi prof. Miro Saje.

Če igranje poteka na ljubiteljski ravni, po navadi vse deluje tekoče in brez težav. Starejši vedno pomagajo mlajšim; tukaj so vsi enaki. Od 90-ih članov orkestra je 14 učiteljev, ki so stebri orkestra. Ostali člani pa so, kot rečeno, naši

učenci, dijaki, študentje in naši nekdanji učenci. Kar tretjina članov orkestra je zunanjih članov, ki delajo izključno na prostovoljni bazi, iz ljubezni do glasbe. Zelo lep občutek je, ko vidiš najstnike, ki prihajajo vsak petek zvečer na vajo.

Kako je šola delovala med vso to neljubo situacijo, ki smo ji bili priča zadnji dve leti?

Korona je naredila veliko škode glede socializacije. Otroci so bili prisiljeni biti ves dan doma za računalnikom. Mislim, da so zdaj, ko so šole spet odprte, res veseli, da lahko zopet prihajajo k pouku v šolo in se družijo med seboj. Mladi se morajo družiti, morajo se spoznavati in med seboj sodelovati. Šola trenutno normalno deluje, pouk in nastopi pa potekajo v živo v prostorih šole. Vpis in obisk otrok se v času korone nista veliko spremenila. Vsako leto sprejmemo v glasbeno šolo med 130 in 160 novih učencev. Letos imamo tako vpisanih 572 učencev na individualnem pouku inštrumenta in petja ter 54 učencev, ki obiskujejo skupinski pouk predšolske glasbene vzgoje in glasbene pripravnice. Vsako leto je vedno več interesov za vpis v našo glasbeno šolo, a žal ne moremo sprejeti vseh.

Novo mesto in Glasbena šola Marjana Kozina sta že ves čas neločljivo povezana, kot da bi dihala eden z drugim. Kaj ustvarja to uspešno simbiozo?

Med mestom in glasbeno šolo je bila res vedno zelo velika in tesna povezava. V šoli imamo otroke, ki se glasbeno izobražujejo, in glavni namen izobraževanja je, da se naučijo igrati in nastopati ter da postanejo ljubitelji glasbe in kulture. Pred korono smo imeli vsako leto okoli tristo letnih nastopov, razne otvoritve, sprejeme, samostojne in javne koncerte, šolske interne in razredne nastope ter izvenšolske nastope ... Skoraj vsak delovni dan so naši učenci nastopali na različnih kulturnih dogodkih. Res smo prisotni v mestu; odlično sodelujemo tudi s tovarno zdravil Krka. V času korone, ko ni bilo javnih nastopov, smo izvajali spletne nastope, ki so objavljeni na šolski spletni strani. Ko vidim otroke, kako igrajo in sodelujejo v različnih šolskih orkestrih in pevskega zboru, mi zaigra srce. Veseli smo, da živimo z mestom. Na šoli poleg simfoničnega odlično delujejo še ostali orkestri: mladinski pihalni, godalni, harmonikarski, kitarski, dva pevska zbora in kar 14 komornih skupin.

Ko govorimo o poslanstvu glasbene šole, kje ga vi vidite? Kaj želite, da ta šola predstavlja v lokalnem okolju in širše?

Naše glavno poslanstvo je izobraževanje in vzgoja mladih. Vedno rečemo, da so otroci nepopisan list, in če jih znamo motivirati, naredijo vse. Najboljši primer za to so številni projekti, ki jih izvajamo v glasbeni šoli, na primer že omenjeni šolski orkestri in naše glasbeno-scenske glasbene predstave. Scenska predstava, ki traja 50 minut, s plesom, petjem, dramsko igro in scenografijo, to je nekaj neverjetnega. V preteklih letih do danes smo jih izvedli že štirinajst. Tu spoznaš, kaj vse so sposobni narediti otroci, ki so motivirani in imajo veselje do dela in glasbe. Tudi v času zaprtja šol smo naredili spletno glasbeno pravljico. Ko vidiš, kaj otroci vse znajo in naredijo, smo res navdušeni, le motivirati jih je treba. Tukaj ni prisile in mi jim moramo na drugačen način približati glasbo in kulturo. Navdušiti jih moramo s pravnim pedagoškim pristopom, in če ima otrok veselje, bo naredil čisto vse. Naš cilj je izobraziti ljubitelje kulture, ki z veseljem delajo in se potem vključujejo v občolske dejavnosti, v razne zборе in pihalne orkestre. Pa da v tem resnično uživajo.

Pogosto slišimo, da je bila nekomu ljubezen do glasbe že položena v zibelko. To za našega sogovornika velja kot pribito. V vlogi ravnatelja novomeške glasbene šole sedaj delujete že enajst let.

Z veseljem opravljam svoj poklic. Tukaj ni pravega delovnega časa, in ko so nastopi, včasih delam tudi cel dan. Ogromno stvari smo naredili, prenovili

smo skoraj celotno stavbo šole, simfonični orkester nadaljuje svojo uspešno pot. Začeli smo z glasbenimi predstavami, ki so zelo zahtevne in priljubljene.

Šola je zelo lepa, v zadnjih letih smo jo popolnoma obnovili. Okna, fasado, streho, dvorišče, zgradili smo novo dvorano, tri učilnice, nove sanitarije. Delali smo tudi med finančno krizo. Glavna stvar pa je zagotovo vsebinski del. Ustanovili smo otroški in mladinski pevski zbor, ponovno je začel delovati godalni orkester, simfonični orkester odlično dela naprej ... Pihalni orkester je skoraj podvojil število svojih članov, imamo kitarski orkester, projektno na šoli deluje tudi big bang, povečali smo število učencev na deficitarnih inštrumentih, kot so trobila in pihala. Otroci lahko izbirajo, v katerem zboru bodo sodelovali. Od 650 vpisanih otrok jih kar 300 sodeluje v raznih zborih, orkestrih in komornih skupinah, torej skoraj polovica učencev.

Zelo hitro je minilo teh enajst let, se je pa tudi zelo veliko naredilo. Izdali smo tudi dva zbornika, ob 70-letnici glasbene šole in ob 25-letnici simfoničnega orkestra. Imamo veliko zelo dobrih in nadarjenih učencev, ki dosegajo odlične rezultate tudi na državnih in mednarodnih glasbenih tekmovanjih. Zelo dobro sodelujemo z ustanoviteljico, Mestno občino Novo mesto, in s pokroviteljico Novomeškega simfoničnega orkestra, tovarno zdravil Krka. Ob tem je treba poudariti, da nas starši zelo podpirajo, kar je ključnega pomena. Naši otroci so res zlati otroci. Igrivi, mladostni in živahni, kakršni v tem obdobju tudi morajo biti.

POKLON NOVOMEŠKI KULTURI

Praznovanje letošnjega Prešernovega dne so s pestrim programom obeležile številne novomeške kulturne ustanove, na rotovžu pa smo se kulturnemu prazniku poklonili z javno predstavitvijo projekta prenove skoraj 150 let starega Narodnega doma, s čimer bomo v Novem mestu oživili enega ključnih objektov za razvoj kulturnih dejavnosti. Ob tem je razveseljiva novica tudi, da se z razglasitvijo Kozinove zidanice na Trški gori za objekt s statusom javne infrastrukture na področju kulture nadaljujejo naša prizadevanja za obnovo te simbolno in kulturno pomembne stavbe na naši osrednji vinski gorici, kjer je ustvarjal novomeški rojak, eden največjih slovenskih skladateljev 20. stoletja, Marjan Kozina.

Peter Žunič Fabjančič

OHRANJANJE SPOMINA NA VELIKEGA SKLADATELJA

Marjan Kozina je bil znameniti slovenski skladatelj, po katerem nosi ime tudi novomeška glasbena šola. Bil je šolan glasbenik, ki je ljubezen do skladanja odkril že v osnovnošolskem obdobju, nato pa se je v njem izuril na znanih evropskih akademijah. Po vrnitvi v domovino je živel tudi v Novem mestu, ustvarjal pa je na njemu ljubi Trški gori v svoji zidanici, danes znani pod imenom Kozinova zidanica, kjer naj bi poleg ostalih velikih del nastala tudi priljubljena Kekčeva pesem.

Občinski svetniki so zidanico na februarški seji občinskega sveta uvrstili na seznam objektov s statusom javne infrastrukture na področju kulture, s čimer izpolnjujemo predpogoj za kandidacijo na javnih razpisih Ministrstva za kulturo za pridobitev sofinanciranja

za prenovo, po kateri bo v njej zaživel kulturno-etnološki center. Po prenovi bodo v kleti degustacijski prostor, kuhinja, sanitarije za obiskovalce ter prostori za tehniko, v odprt pokriti predprostor pa bo umeščena prenovljena preša. V pritličju je predvidenih več skupnih prostorov z obnovljenimi originalnimi elementi ter spominska soba Marjana Kozine z njegovim klavirjem, na podstrešju pa bo urejeno manjše stanovanje za gostujoče skladatelje ali druge umetnike.

Kozinova zidanica ima izredno lego in poseben, prepoznaven videz, ki izkazuje bogato kulturo lastnika in skladatelja, ki je v njej prebival. Ima prvine značilne

dolenjske arhitekture hramov in zidanic, pri čemer predvsem s svojimi bivalnimi površinami presega običajne, preproste gospodarske objekte.

**ZIDANICO ENEGA
NAJVEČJIH SKLADATELJEV,
ČIGAR POMEN V CELOTI
SPLOH ŠE NI OZAVEŠČEN
V SLOVENSKE JAVNOSTI, SI
PRIZADEVAMO CELOVITO
OBNOVITI IN JI NA NAŠI
OSREDNJI VINSKI GORICI
POVRNITI KREATIVNI
PRIDIH, KOT GA JE ŽE
IMELA V PRETEKLOSTI.**

spomina na izjemnega skladatelja, ki je, kot pravi njegov nečak Mišo Andrijanič, »imel posluš za vsakega človeka, še najbolj drobna reč ga je navduševala, v vsaki stvari je videl nekaj lepega«.

Peter Žunič Fabjančič

vizualizacija Balkon, d. o. o.

»NALOGA OBČINE JE AVTENTIČNO CELOVITO PRENOVITI NARODNI DOM V PRVEM KORAKU IN V NADALJEVANJU STAVBO NAPOLNITI Z VSEBINAMI, DA PO PRENOVI ZASIJE V SVOJEM SIJAJU, SLUŽI MESTU IN MEŠČANOM.«

(ŽUPAN GREGOR MACEDONI)

NARODNI DOM NAMENJEN MEŠČANOM

Potem ko smo v preteklih letih zagotovili najnujnejšo sanacijo Narodnega doma, ki je najstarejši tovrstni objekt v Sloveniji, se letos nameravamo lotiti njegove celovite prenove, ki bo zajemala obnovo celotnega objekta, instalacij in statično sanacijo. Ker je stavba kulturni spomenik državnega pomena, morajo projektanti slediti ohranjanju zgradbe in vseh spomeniških elementov brez spreminjanja prostorske razporeditve notranjosti. Kot je na predstavitvi prenove na rotovžu povedal predsednik urbanističnega sveta in arhitekt dr. Tomaž Slak, bo projekt naložbeno, izvedbeno in rokovno zahteven. »Posege bodo prilagodili hišni arhitekturni zasnovi in to skušali čim bolj ohraniti takšno, kakršna je,« je še poudaril.

kjer bosta porušena Mehletova hiša za Narodnim domom in sedanji prizidek, na mestu katerega bo urejen nov glavni vhod objekta z atrijem. Kot je pojasnila projektantka Petra Ostanek, sedanji vhod v stavbo meji neposredno na močno prometno Sokolsko ulico in ni varen, s spremembo vhoda pa bodo lahko dodali tudi dvigalo in omogočili dostopnost stavbe za vse obiskovalce.

Prenovljenih bo približno 1600 kvadratnih metrov površine Narodnega doma, ki bo po prenovi namenjen kulturnim dejavnostim. Hkrati bo mesto dobilo večnamensko dvorano, ki je središče te stavbe in bo omogočala okoli 100 sedišč. Prostor v spremljevalnih prostorih bo dobila tudi stalna muzejska zbirka o olimpijniku Leonu Štuklju.

Izvedba projekta je že usklajena z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, izdelan je konservatorski načrt, tečejo pa tudi postopki za pridobitev gradbenega dovoljenja. Denar za prenovo si obetamo iz razpisa za sofinanciranje prenove objektov kulturne dediščine oziroma iz sklada za okrevanje in odpornost.

Tako bo Narodni ali Sokolski dom po prenovi v veliki meri ohranil namen, zaradi katerega so ga Novomeščani kot prvega v slovenskem prostoru začeli graditi leta 1873. V devetnajstem stoletju je bil ključen za razvoj slovenstva v tem in širšem prostoru, v dvajsetem stoletju je prevzemal predvsem kulturno vlogo v življenju mesta, nazadnje pa je služil kot ustvarjalni in prireditveni prostor alternativnim umetnikom.

Vhodna površina bo urejena ob severni in zahodni strani stavbe,

DR. VIDA ČADONIČ ŠPELIČ, DIREKTORICA OBČINSKE UPRAVE MESTNE OBČINE NOVO MESTO

POSKRBE TI ZA RANLJIVE TER VRNITI VRVEŽ NA MESTNE ULICE IN V VASI

Gospa direktorica, kakšen je bil občutek, ko ste po dolgem času pozdravili poln Glavni trg, kot ste to storili na pustno soboto?

Občutki so bili radostni, odziv občanov na pustno rajanje, ki so ga pripravili naši sodelavci iz Zavoda Novo mesto, pa je povedal vse. Po napornem in dolgotrajnem boju z epidemijo si ljudje še posebej želimo druženja. Vesela sem, da se je takšno število občanov našemilo in da smo skupaj odganjali tako zimo kot virus, ki nam je krojil zadnji dve leti.

Kot direktorica občinske uprave in tudi članica občinskega štaba civilne zaščite ste bili neposredno vpleteni v reševanje izzivov, ki jih je epidemija povzročala. Kako danes gledate na to obdobje in kako se spoprijeti s posledicami?

Epidemija je bila težak preizkus za našo družbo, na Mestni občini Novo mesto pa smo si vseskozi prizadevali, da vsi procesi in storitve, ki jih zagotavljamo Novomeščanom, tečejo karseda nemoteno oziroma čim bolj prilagojeno razmeram, v katerih smo se znašli. Izzivi so bili številni, od zagotavljanja zaščitne opreme v prvih mesecih, do prilagajanja

S prehodom iz zime proti pomladi smo dočakali izboljšanje epidemioloških razmer, ukrepi se rahljajo, znova so omogočeni dogodki in prireditve, ki predvsem na prostem že potekajo tudi brez mask in brez preverjanja nepriljubljenega pogoja PCT. Z direktorico občinske uprave Mestne občine Novo mesto dr. Vido Čadonič Špelič smo zato spregovorili o posledicah epidemije, o pomenu podpore, ki jo Mestna občina Novo mesto prek razpisov ponuja društvom in organizacijam z različnih področij, in o novih izzivih, ki jih prinaša pomlad.

predšolske in šolske vzgoje aktualnim ukrepom pa vse do zagotavljanja podpore pri okrnjenem delovanju številnih društev in organizacij.

Ključna podpora za nemoteno delovanje društev in organizacij je vsakoletni občinski razpis, ki je doživel digitalno prenovo. Kot predsednica strokovne komisije pa v zadnjih tednih bđite nad obravnavo več kot 300 prijav. Kako poteka ta proces?

Vse od leta 2015 si prizadevamo, da prek razpisov karseda transparentno med številne prijavitelje razdelimo

proračunska sredstva za področja, kot so kultura, sociala, šport, mladina, dogodki in prireditve itn. Vsako jesen, takoj ko občinski svet potrdi proračun za prihodnje leto, se s sodelavci potrudimo, da čimprej objavimo razpise, prejete vloge pa v prvih mesecih leta tudi obdelamo. Konec lanskega leta smo šli v korak s časom, tako da imajo prijavitelji odslej na voljo digitalne vloge, stabilnost delovanja smo dodatno izboljšali s prehodom na triletne programske prijave, moji sodelavci pa so dobili še bolj transparenten pregled na zares bogat nabor prijav.

Kakšen je pomen društev in organizacij za življenje v Mestni občini Novo mesto?

Neprecenljiv, ker zapolnjujejo vrzeli, ki jih institucije ne zmoremo, in skrbijo za kakovost življenja v mestu in na podeželju. Če govorim z vidika epidemije, je gotovo treba izpostaviti področje sociala, kjer številna društva in organizacije opravljajo plemenito poslanstvo skrbi za različne ranljive skupine naših občanov. Lahko si predstavljate, da je bilo, kljub oteženemu delovanju, teh potreb v času epidemije še več kot sicer in da bodo ti programi pomembno pripomogli tudi pri odpravi posledic epidemije.

Kako pa je z dogodki in prireditvami, če se ob koncu vrnemo na začetek tega pogovora?

Veseli me, da je med prijavitelji znova tudi ogromno producentov različnih

dogodkov in prireditev, ki bodo že prav kmalu začeli vračati vrvež v mestno jedro, na vasi in na druga prizorišča. To vsi skupaj potrebujemo. V Novem mestu bo znova veselo!

ZBIRANJE HUMANITARNE POMOČI ZA UKRAJINO IN UKRAJINSKE BEGUNCE V DRUGIH DRŽAVAH

KDAJ: Vsak torek med 13. in 15. uro ter vsak četrtek med 17. in 19. uro.
KJE: Centralno skladišče Škofijske karitas Novo mesto (Drgančevje 19, 8000 Novo mesto).

- KAJ:**
- suha ali trajna ter dobro zapakirana osnovna živila, ki ne potrebujejo hlajenja,
 - higienski pripomočki (pralni prašek, univerzalna čistilo, milo in šampon za osebno nego, pasta in ščetke),
 - kompleti prve pomoči in material za prvo pomoč,
 - higienski robčki in plenice ter
 - voda v plastenkah.

Pomoč mora biti uporabna, nepoškodovana, rok trajanja izdelkov pa ne sme biti krajši od šest mesecev. Materialne pomoči izven naštetih predmetov se ne bo sprejemalo.

Humanitarna akcija poteka v sodelovanju Občinskega štaba Civilne zaščite Mestne občine Novo mesto, Škofijske karitas Novo mesto in Območnega združenja Rdečega križa Novo mesto.

Finančno pomoč za Ukrajino in ukrajinske begunce v drugih državah lahko nakažete na bančna računa Rdečega križa Slovenije in Slovenske karitas.

Podatki za nakazilo:
Rdeči križ Slovenije, Mirje 19, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0310 0111 1122 296
Sklic: SI00 96889
BIC BANKE: SKBAS12X
Koda namena: CHAR

ali

Slovenska karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0214 0001 5556 761
Sklic: SI00 870
Koda namena: Pomoč Ukrajini.

ZELENO NOVO MESTO NAVDUŠUJE TUDI V TUJINI

Prepričanje, da krožno gospodarstvo ni in ne sme biti samo kratkoročen projekt in ideja, ki živi na papirju, temveč gre za nujno potrebno realnost vsakdanjega življenja vsakega izmed nas, v Novem mestu v praksi udeležujejo številne organizacije, ki so se na našo pobudo združile v skupno mrežo v sklopu evropskega projekta CircLocal. Svoje aktivnosti in rezultate sodelovanja v projektih spodbujanja trajnostnega načina življenja so predstavile na srečanju konec februarja. V našem okolju so zaživel številni primeri uspešnega krožnega gospodarstva, ki navdušujejo tudi v tujini.

ZELENI VRTEC PEDENJPED

Kot je na predstavitvi povedal vodja projekta CircLocal na naši občini Peter Geršič, smo se v sklopu projekta povezali z nizozemskimi, belgijskimi in portugalskimi partnerji, ki smo jih pri izmenjavi dobrih praks navdušili predvsem z aktivnostmi novomeških vrtcev, ki o krožnem gospodarstvu, pametnem upravljanju z viri porabe vode in ponovno oživitvijo odpadnih izdelkov otroke sistematično učijo od malih nog. Ravnateljica vrtca Pedenjped Meta Potočnik je pri tem poudarila, da so iz starih odpadnih brisač v vrtcu izdelali 700 slinčkov, reciklirali 200 nooletnih čestitk in jih ponudili naprej v prodajo oz. zameno, trudijo se ustvarjati čim manj odpadnega materiala in skušajo biti samooskrbni. Na poseben način so se lotili tudi priprav za pusta, otroci so se namreč našemili v doma izdelane maske in oblačila.

PONOVA UPORABA OBLAČIL IN E-SIMBIOZA

Uspešno zgodbo ponovne uporabe oblačil je predstavila Mojca Žganec Metelko iz Zavoda Knof, pod okriljem katerega v Novem mestu s podporo naše občine in Komunale Novo mesto pol leta deluje butik ponovne uporabe Stara šola. V tem času so zbrali slabo tono oblačil in zabeležili štiri tisoč obiskovalcev oz. kupcev, prodali pa so približno tretjino zbranih izdelkov. Tematiko krožnega gospodarstva so skozi različne aktivnosti s študenti naslovili tudi na Fakulteti za informacijske študije v Novem mestu, eden bolj prepoznavnih, ki ga je predstavila dr. Urška Fric, pa je e-platforma za izmenjavo odpadnih virov e-Simbioza, ki je namenjena povezovanju podjetij. Cilj platforme je posredovati informacije o ponudnikih in iskalcih odpadnih virov in na ta način zapirati snovne kroge – da odpadki nekega podjetja postane uporaben material za drugo podjetje.

NOVI KROG

Vzpostavljeno mrežo organizacij, ki so aktivne na področju krožnega gospodarstva, smo sicer na občini povezali na posebni spletni strani, imenovani »Novi krog« (www.novi-krog.si). Na njej so predstavljene sodelujoče organizacije in njihovi projekti ter novice o aktualnem dogajanju na področju krožnega gospodarstva. V mreži sodelujejo številne organizacije, od izobraževalnih institucij (Vrtec Pedenjped,

Fakulteta za informacijske študije, Srednja elektro šola in tehniška gimnazija), nevladnih organizacij (DRPD, Zavod Knof, Inštitut Intercer, Circularshield) do gospodarstva (Komunala Novo mesto, Kompetenčni center mreže za prehod v krožno gospodarstvo, ki deluje v okviru GZDBK, Razvojni center Novo mesto), mreža pa je odprta za vse deležnike, ki si s svojim delovanjem prizadevajo za trajnostni način življenja in varovanje okolja. Rezultat projekta CircLocal je tudi priročnik »Krožno gospodarstvo: od teorije k praksi«, ki bo s konkretnimi nasveti posameznikom, podjetjem in javnim institucijam v pomoč pri iskanju poti, kako najbolj učinkovito prispevati svoj delež k prehodu iz linearnega v krožno gospodarstvo.

KROŽNO JAVNO NAROČANJE

Fokus evropskega projekta CircLocal je izmenjava dobrih praks na področju krožnega javnega naročanja. Naša občina je tako septembra 2021 s podpisom pogodbe z izbranim ponudnikom kot prva občina v Sloveniji uspešno zaključila skupno zeleno in krožno javno naročilo, s katerim smo se z več novomeškimi javnimi zavodi pridružili skupnemu nakupu higienskega papirja, izdelanega iz lokalno zbrane kartonske embalaže za mleko, sokove in ostalo (KEMSO). S tem smo postavili zgled za javne ustanove, da se v večji meri in bolj pogumno lotevajo izvedbe tovrstnih javnih naročil in v svojo ponudbo vključujejo izdelke in storitve iz programov krožnega gospodarstva, ki manj obremenjujejo okolje in ki omogočajo koristno predelavo lokalno zbrane odpadne embalaže.

Vrtec Pedenjped

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA DECEMBER 2021–FEBRUAR 2022

ZNANI PREJEMNIKI OBČINSKIH PRIZNANJ IN NAGRAD TER LETOŠNJA GENERACIJA ŠTIPENDISTOV

Na 25. seji je novomeški občinski svet potrdil prejemnike nagrad Mestne občine Novo mesto in mednje uvrstil Draga Vovka, Andreja Gregorčiča in Marijo Rus. Trdinovo nagrado je dobil mag. Uroš Weinberger, grb Mestne občine Novo mesto pa Franci Koncilija.

Na 24. redni seji se je javnosti predstavila letošnja generacija občinskih študentov. Nova štipendistka Marija Judež je dijakinja tehniške gimnazije na Šolskem centru Novo mesto, njena najpomembnejša dosežka pa sta srebrna medalja na Evropski olimpijadi eksperimentalne znanosti 2021 ter uvrstitev na svetovno olimpijado iz astronomije in astrofizike IOAA 2021. Štipendijo je prejela tudi Sara Mihalič, študentka Fakultete za računalništvo in informatiko v Ljubljani, ki si poleg uspehov in priznanj s šolskega in glasbenega področja prizadeva, da bi lahko storila čim več za druge. Napisala je več avtorskih dramskih iger za otroke in mladino, v največje veselje pa ji je prostovoljstvo. Denarno pomoč Mestne občine Novo mesto bo v enkratnem znesku prejela Manca Špendal, študentka magistrskega študija kemije na Univerzi v Kopenhagnu. Prvi letnik študija v tujini je opravila z odliko in se tako uvrstila med najboljše študente svojega programa.

NOVOMEŠKIM ULICAM NOVA POIMENOVANJA

Svetniki so na 24. občinski seji podprli poimenovanje šestih novih ulic, štiri ulice pa so dobile imena po hvalevrednih ženskah Ivani Oblak, Elizabeti Soklič, Mariji Tomšič in Veri Albreht, ki so novomeško preteklost obogatile v vlogah prve učiteljice gluhonemih dečlic v slovenskem jeziku, prve učiteljice na Gimnaziji Novo mesto, prve izšolane medicinske sestre na Dolenjskem ter pisateljice, pesnice in publicistke, ki je celotno literarno zapuščino zapustila Knjižnici Mirana Jarca. Po njih bodo imena dobile ulice v novem naselju

Peter Žumit Fabjančič

v Bučni vasi in v bodoči stanovanjski soseski na Regrških Košenicah, kjer bodo dobili tudi Slatkonjevo ulico. Novo poimenovanje, tj. Okoljska ulica, je pridobila tudi ulica v gospodarski coni Zahod med Žabjakom in bodočo zahodno novomeško obvoznico.

NAČRTOVANI UREDITVI MESTNEGA MUZEJA IN KOZINOVE ZIDANICE

V drugi obravnavi so bile na 24. redni seji sprejete spremembe in dopolnitve odloka o ureditvenem načrtu Zdravstvenega kompleksa Novo mesto. Prenovljeni odlok bo omogočil ureditev prostorov za negovalno bolnišnico in paliativno oskrbo v stavbi nekdanjega Internega oddelka SB NM, predvidena je tudi dozidava za potrebe rehabilitacije starejših obiskovalcev negovalne bolnišnice, sprejete spremembe pa odpirajo možnost za ureditev mestnega muzeja v gradiču Neuhof. Spremembe se obetajo tudi Kozinovi zidanci na Trški gori, ki bo odslej imela status javne infrastrukture na področju kulture, s čimer Mestna občina Novo mesto izpolnjuje predpogoje za kandidaturu in pridobitev sredstev na javnih razpisih Ministrstva za kulturo za prenovu objekta, ki je načrtovana letos.

POTRJENA ODLOKA O ULIČNIH NASTOPIH IN SOUD

V drugi obravnavi so svetniki na 24. redni seji potrdili spremembe in

dopolnitve odloka o ureditvenem načrtu stavbnega otoka med Kastelčevo in Rozmanovo ulico ter predlog odloka o določitvi lokacij za izvajanje spontanen uličnih nastopov v MONM. Po skrajšanem postopku so na zadnji seji potrdili tudi dopolnjeni odlok o ustanovitvi Skupne občinske uprave občin Dolenjske, ki k naboru nalog skupne uprave dodaja področje informatike.

PODELJENE KONCESIJE ZA JAVNO RAZSVETLJAVO IN JAVNE SLUŽBE ZAVETIŠČA ZA ŽIVALI

Svetniki so na 25. redni seji zaradi uskladitve s trenutno veljavno zakonodajo in zaradi razpisa nove koncesijske pogodbe v prvi obravnavi sprejeli odlok o koncesiji za urejanje svetlobnih prometnih znakov in odlok o koncesiji za urejanje javne razsvetljave, v drugi obravnavi pa so na 24. redni seji sprejeli odlok o koncesiji javne službe zavetišča za zapuščene živali.

PRENOS USTANOVITELJSKIH PRAVIC

Občinski svet je sprejel sklep o prenosu ustanoviteljskih pravic in obveznosti do Visoke šole za upravljanje podjetelja Grm Novo mesto in Fakultete za industrijski inženiring Novo mesto, ki se bodo po odloku državnega zbora o preoblikovanju v javni zavod tako z občine prenesle na novega ustanovitelja, Republiko Slovenijo.

PODPORA OŠ CENTER IN KOMUNALI NOVO MESTO

Svetniki so med gradivi nadzornega odbora obravnavali poročili o nadzoru poslovanja in porabe proračunskih sredstev v letih 2019 in 2020 za Osnovno šolo Center ter nadzoru nad porabo pisarniškega in splošnega materiala občinske uprave MONM v letih 2019 in 2020. Občinski svet je obravnaval in sprejel tudi poslovni plan Komune Novo mesto za leto 2022, se seznanil s poročilom nadzornega odbora o opravljenem nadzoru nad

razpolaganjem s stvarnim premoženjem v letu 2020, letnim poročilom o delu nadzornega odbora za leto 2021 in z letnim programom dela in predlogom finančnega načrta odbora za letošnje leto.

PREMOŽENJSKO-PRAVNE ZADEVE

Na področju premoženjsko-pravnih zadev so svetniki na sejah potrdili spremembe in dopolnitve načrtov ravnanja s stvarnim premoženjem MONM za leti 2021 in 2022. Svetniki

so sprejeli sklep o prenehanju statusa grajenega javnega dobra lokalnega pomena dveh parcel, več parcelam s sklepom ta status tudi potrdili, ter sklep o ugotovitvi javne koristi in odkupu oziroma razlastitvi dela nepremičnin za namen izvedbe rekonstrukcije lokalne ceste med Dolenjimi Kamencami in Potočno vasjo. Na nepremičninah v Kandiji, Smolenji vasi in Gotni vasi so ukinili status grajenega javnega dobra lokalnega pomena.

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

Tokratna številka glasila je posvečena kulturi in vračanju življenja v bolj ustaljene, naravne smernice, kar pomeni, da se v mesto in občino nasploh vračajo tudi razni dogodki. Ravno to sta bili temi, o katerih smo prosili svetniške skupine, da zapišejo svoje misli. Kot vedno pa lahko izpostavijo vse, kar se je zanimivega dogajalo na sejah občinskega sveta.

PODPORA DRUŠTEV JE POMEMBEN KAMENČEK V MOZAIKU USPEŠNE OBČINE IN DRUŽBE

Lista Gregorja Macedonija sporoča, da je nosilec liste mag. Gregor Macedoni potrdil kandidato za župana Mestne občine Novo mesto na novembrskih lokalnih volitvah. To njegovo osebno odločitev smo v listi pričakovali in smo prepričani, da bodo mnoge uspehe zadnjega mandata občanke in občani mestne občine prepoznali v obliki volilne podpore njemu kot kandidatu za župana in Listi Gregorja Macedonija pri volitvah v občinski svet. Mestna občina Novo mesto zadnja dva mandata prek razpisov še posebej intenzivno podpira številne dobre ideje tako v krajevnih skupnostih kot društvih na različnih področjih civilne sfere. Pri tem zasleduje načelo, da so programi društev lahko najboljši odgovor na pričakovanja njihovih članov. Društva imajo strokovno podporo za področja, ki jih pokrivajo, in skupaj

s prostovoljci lahko s pridobljenimi sredstvi zagotovo naredijo največ za svoje člane. Eden od primerov je novomeško društvo, ki združuje bolnike s celiakijo in se je iz lokalnega delovanja razširilo po celi Sloveniji. Uspešno delo je privabilo številne člane, tako da jih je danes od 540 članov le še dobrih 100 iz Mestne občine Novo mesto.

»Celiac Slovenija – društvo bolnikov s celiakijo« poskrbi, da oseba s celiakijo takoj po diagnozi dobi prek mentorjev društva vse potrebne informacije za uspešno izvajanje zahtevne vseživljenjske 100-odstotno brezglutenske prehrane. Društvo izvaja strokovna izobraževanja za kuharje v vrtcih in osnovnih šolah po Sloveniji. Za člane organizira številne aktivnosti, prek katerih jih krepi za lažje premagovanje izzivov v vsakdanjem življenju s celiakijo. Društvo za te izzive išče tudi systemske rešitve in je partner državi pri vzpostavljanju primerne statusa bolnikov s celiakijo.

Z osveščanjem društvo uresničuje pomembno poslanstvo pri razumevanju

širše javnosti glede težav, s katerimi se soočajo osebe s celiakijo v vsakdanjem življenju. Letos bo pozornost pritegnilo s tremi dogodki v maju – mesecu celiakije:

- 1. maja zvečer bo na Glavnem trgu zaključek karavane kolesarjev projekta DOS – Dobrodelno okoli Slovenije. Partnerji Dami Zupi, Karitas Slovenija in Celiac Slovenija bodo s 25 kolesarji prevozili v petih etapah 1225 km ter zbirali denar za otroška kolesa za socialno šibke družine in osveščali o celiakiji. Start bo 27. aprila zjutraj na Glavnem trgu v Novem mestu.
- 21. maja bo Andrej Zupan tekel 12 ur za celiakijo na Trško goro in nazaj v dolino ter tako ponavljal do višinske razlike Triglava.
- 4. junija se bo na Glavnem trgu odvijal že 6. Festival brezglutenske ponudbe.

Goran Makar,

svetniška skupina Liste Gregorja Macedonija

VIŠJE PLAČE ZA VSE

Politični svet je že globoko v volilni kampanji, ponovno obarvan s pojavljanjem starih novih obrazov, ki obljublajo marsikaj. Medtem v Novi Sloveniji – krščanski demokrati stavimo na stabilnost, tradicijo, preverjene rešitve in sposobne kadre. Po dveh letih vodenja zahtevnih resorjev imamo kaj pokazati, delo pa še ni končano.

Med najpomembnejšimi zakoni, ki so še v čakalnici Državnega zbora, so spremembe glede dohodnine, s katerimi želimo vsem zaposlenim zagotoviti višje neto plače. Predlog je naletel na velik odpor opozicije, zato vas vabimo, da nas podprete pri prizadevanjih za višje plače in podpišete peticijo v podporo zakonu.

Peticijo lahko podpišete na spletni strani nsi.si, kjer si lahko tudi izračunate, za koliko bo s spremembami višja vaša plača. A ne gre le za plače. Sprejem zakona je ključen korak za razvoj gospodarsko močne in uspešne Slovenije.

V krizi ljudje potrebujejo pomoč, zlasti najranjivejši. Ekipa NSi je dokaz, da se z vztrajnim in predanim delom lahko doseže odmevne rezultate v dobro ljudi. Matej Tonin je krepko izboljšal kadrovski trend v Slovenski vojski; poskrbljeno je tudi za ustrezno opremo in investicije. Minister Jernej Vrtovec si prizadeva za dobro razvito prometno infrastrukturo in pripravo Slovenije na zeleni prehod. Minister Mark Boris Andrijač z ekipo uresničuje 40 ukrepov, s katerimi želimo Slovenijo popeljati med pet digitalno najnaprednejših držav v EU. Minister Janez Cigler Kralj je več kot izpolnil zastavljene prioritete z začetka mandata z izgradnjo novih in izboljšanih namestitev starejših ter prek 300 tisoč ohranjenih delovnih mest.

Verjamemo, da mora politika poskrbeti za dostojanstvo človeka, varnost, svobodo in močno gospodarstvo. Želimo, da v Sloveniji vsi živimo zadovoljno in v medsebojnem spoštovanju.

Marko Dvornik,

svetniška skupina NSi

ZAČNIMO KONČNO RAZMIŠLJATI IN DELATI DRUGAČE

Glede na pretekli mesec marec, ko je bila velikokrat izgovorjena beseda »ženska«, prvo misel tu posvečamo prav »njej«. Kajti danes, v tretjem tisočletju, je res že čas, da se spremeni odnos do žensk. Skrajni čas, da prestopimo miselne okvirje in prepričanja, da družba (in posamezniki) časti žensko enkrat ali dvakrat na leto: 8. marca, ko obeležujemo dan žena, in 25. marca, ko je materinski dan. Ženske so s svojimi lastnostmi, vrlinami in sposobnostmi popolnoma enakovredne moškim. To velja za zasebno, družinsko in družbeno ter poslovno okolje.

Organizacija združenih narodov o trajnostnem razvoju je leta 2015 sprejela Agendo 2030 za trajnostni razvoj, ki uravnoteženo združuje tri stebre trajnostnega razvoja: to so ekonomski, okoljski in socialni steber. Med 17 cilji trajnostnega razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs) je tudi enakost spolov. Peti cilj v okviru tega je namreč doseči enakost spolov ter krepiti vlogo vseh žensk in dekliv. V EU kazalniki spremljajo in merijo predvsem napredek v zmanjševanju nasilja, povzročene zaradi spola, in v krepitvi enakosti med spoloma v izobraževanju, zaposlovanju in vodenju.

A vse to ne bi sme biti le črke na papirju. Za udejanjanje tega cilja se moramo truditi vsak dan in vsepovsod. Začnimo pri sebi, v manjšem, lokalnem okolju. Ob pregledu statistike podeljenih nazivov častni občan v Mestni občini Novo mesto ugotovimo, da so od leta 1959 ta naziv prejele le tri ženske. Zakaj? So ženske manj sposobne, manj prodorne, uspešne ... ali je vzrok kje drugje?

V današnjih družbenih razmerah pa to ni edina »rak rana« družbe. Če pomislimo na zadnjih nekaj let (Covid-19, nemiri in spopadi v svetu), ugotovimo, da so na preizkušnji najpomembnejše vrednote, ki omogočajo človeku dostojno življenje. To so strpnost, spoštovanje, prijaznost, sočutje, ljubezen ... Človek je družbeno bitje in zato potrebujemo drug drugega, da si pomagamo, svetujemo, se ščitimo, tolažimo in spodbujamo. Vse to lahko dosežemo le s kolektivnim duhom, ki sicer v kateri koli skupnosti dovoljuje izražanje in samostojnost vsakemu posamezniku, a je hkrati skupina, tim, imenovan družba. Le s skupnimi močmi, usmerjenimi v humane cilje, ki obetajo lepšo, bolj zdravo in mirno prihodnost, gremo lahko optimistično naprej.

V stranki SD se tega zavedamo, zato smo v volilni program, imenovan Drugače,

vključili strateške področne korake, ki bodo vodili do velikih sprememb za razvojno desetletje do leta 2030. Kajti le DRUGAČE, kot je sedaj, vodi našo državo in državljane v blaginjo.

Srečko Vovko,

stranka Socialnih demokratov NM

NOVO MESTO – MESTO KULTURE

»Ljudje brez zavedanja o lastni zgodovini, izvoru in kulturi, so kot drevesa brez korenin.« - Marcus Garvey

Kultura je izraz potrebe posameznika po spoznanju in razumevanju sebe, drugega, skupnosti in pravzaprav celotnega sveta. Je tako imenovano polje oblikovanja lastne identitete, podlaga za dialog med ljudmi znotraj skupnosti in povezovanja z drugimi kulturami ter prostor za oblikovanje predstave o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Ljudje že od nekdaj stremimo k svobodni, raznoliki in kakovostni kulturi, le-ta pa prispeva k demokratičnosti in razvoju družbe. Zato je pomembno, da zagotovimo spodbudno okolje za umetnost, jezik, ustvarjalnost, ohranjanje in varovanje kulturne dediščine ter hkrati spodbujamo njihovo raznolikost in dostopnost. Tega se zavedamo tudi v Novem mestu, ki je mesto kulture in mesto, v katerem živi umetnost. Poleg tega, da nas obdajajo čudovita narava in prijazni kraji, imamo tudi izredno bogato kulturno dediščino naših prednikov, muzeje, galerije in druge kulturne ustanove.

V L 2018 sprejetem dokumentu Strategija razvoja Mestne občine Novo mesto do leta 2030 je bila kultura opredeljena kot eno prednostnih področij, katerega cilj je omogočiti kulturno udejstvovanje občanov v različnih življenjskih obdobjih in krepitev kulturne identitete ter prepoznavnosti občine kot pomembne točke za vse iskalce umetnosti in kulture. Zelo pomembno je namreč zavedanje pomena ustvarjanja kulturno-umetniško izobraženih generacij, ki bodo znale spoštovati kulturo in njene ustvarjalce, saj je to eden od načinov, da se bodo Novomeščani še v bodočnosti znali povezati z identiteto našega mesta in njegove kulture.

Do sredine marca 2022 je potekala javna razprava o Strategiji razvoja kulture v Mestni občini Novo mesto

2022–2030. Njena temeljna izhodišča so: dvig prepoznavnosti Novega mesta na nacionalni in mednarodni ravni prek promocije bogate kulturne dediščine, nadgradnja kulturnega programa, razvoj strokovno vodene kulturne vzgoje in zagotovitev infrastrukturnih pogojev ter pogojev za delovanje in razvoj kulturnih dejavnosti. In ravno glede slednjega izhodišča, vezanega na infrastrukturne pogoje za razvoj in delovanje kulturnih dejavnosti, smo se Novomeščani v letošnjem letu razveselili predstavitve projekta celovite prenove novomeškega Narodnega doma, ki velja za najstarejši narodni dom na Slovenskem.

V preteklih letih je bila sicer zagotovljena njegova najnujnejša sanacija, letos pa je načrtovana njegova celovita prenova, ki bo mestu in občanom prinesla oživitve enega od bistvenih objektov za razvoj kulturnih dejavnosti, saj bo namenjen najširšemu krogu novomeških društev in posameznikov, ki se ukvarjajo z ljubiteljsko kulturo, in različnim kulturnim dejavnostim ter mestni družabnosti. Kot je bilo napovedano, bo med drugim v njem urejena večnamenska dvorana, manjkala pa ne bo niti stalna muzejska zbirka o našem olimpijniku Leonu Štuklju, ki jo bo pripravil Dolenjski muzej.

Spoštovane občanke in občani, ne pozabimo, da smo velik del razvoja tega področja ljudje sami; mi s svojim vedenjem in kvalitetnimi medsebojnimi odnosi, ustvarjanjem kulture in obiskovanjem kulturnih prireditev.

Bojan Kekec,

svetniška skupina SDS

NOVO MESTO V SMERI RAZVOJA JAVNE UNIVERZE

Jugovzhodna Slovenija je v gospodarskem smislu dobro razvita regija, prav Novo mesto pa ima mnoge gradnike za vzpostavitev novomeškega univerzitetnega središča. Posamezni visokošolski zavodi v Novem mestu – Fakulteta za informacijske študije, Fakulteta za industrijski inženiring, Fakulteta za organizacijske študije in Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto, si prizadevamo oblikovati novo javno univerzo, ki bo dopolnila obstoječo mrežo slovenskih javnih univerz. Strateška potreba za oblikovanje četrte slovenske javne univerze v jugovzhodni

Sloveniji s sedežem v Novem mestu je bila izražena že pred letom 1994 v okviru Dolenjske akademske pobude, sicer pa krepitev in razvoj univerzitetnega središča v regiji podpirajo Mestna občina Novo mesto, Razvojni center Novo mesto, Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine in predstavniki najuglednejših in najuspešnejših podjetij v regiji ter mnogi drugi.

Nova javna univerze v jugovzhodni Sloveniji s sedežem v Novem mestu bi v svojem poslanstvu ustvarjala, razvijala in širila interdisciplinarna znanja ter večšine za odgovorno uporabo ter razvoj sodobnih in trajnostnih tehnoloških in drugih konceptov. Osredotočala bi se na informacijsko-komunikacijskem področju, v tehniki, proizvodnji, matematiki, statistiki, umetnosti, humanistiki, varnosti, različnih organizacijskih in družbenih okoljih ter varovanju zdravja in narave. Pri tem bi upoštevala potrebe gospodarstva in javnega ter nevladnega sektorja v regionalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju ter sledila nacionalnim in evropskim strateškim dokumentom.

Posebno področje znotraj univerze bi bilo namenjeno tudi razvoju podeželja, ki ga v sklopu študijskega programa Upravljanje podeželja izvaja Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto, ki ima na Grmu Novo mesto – centru biotehnike in turizma s Kmetijsko šolo Grm in biotehniško gimnazijo ter Srednjo šolo za gostinstvo in turizem bazen dijakov, ki lahko študij v Novem mestu, pod sončno Trško goro, ki ima bogat poligon strokovnih in praktičnih vsebin na Medpodjetniškem izobraževalnem centru, v laboratorijih ter na inštitutu, le še nadaljujejo. Prav tako predstavlja bazen študentov tudi Višja strokovna šola Grma Novo mesto – centra biotehnike in turizma, saj se lahko študentje, ki zaključijo drugi letnik višješolskih študijskih programov, vpišejo neposredno v drugi letnik visoke šole. Gre torej za močno vertikalno izobrazbeno strukturo Grma Novo mesto – centra biotehnike in turizma ter za prihodnost, saj se na Visoki šoli za upravljanje podeželja Grm Novo mesto pripravljata tudi magistrski študijski program Upravljanje podeželja.

Izr. prof. dr. Lea-Marija Colarič-Jakše,
dekanja Visoke šole za upravljanje podeželja in

Mag. Franci Bačar,

svetniška skupina SLS

ZA KULTURO NA VSAKEM KORAKU

Za nami je februar, mesec kulture. Letos je šel mimo nas, žal tako kot lani, dokaj neopazno, lahko bi rekli tudi dokaj nekulturno. Kljub umiku nekaterih ukrepov za zajezitev pandemije covida-19 je bilo izvajanje kulturnih dogodkov skoraj nemogoče, lahko pa smo obiskovali muzeje in dogodke tistih večjih kulturnih ustanov, ki še zmorejo ponuditi programe na način, da je bila izvedba ob upoštevanju strogih ukrepov sploh mogoča in seveda vsaj približno stroškovno vzdržna.

Ob vseh težavah, s katerimi se je kultura soočala in s katerimi se bo v prihodnosti še morala spopadati, da bi nam lahko ponudila vsaj približno toliko, kolikor smo je obiskovalci sploh pripravljeni sprejeti, se je ponudila priložnost za pomemben, če morda ne najpomembnejši razmislek, kadar govorimo o kulturi. Kaj vse je kultura in kaj, ko je več ni, kadar je ni več v nas samih? Se kulturnost naroda meri v številu kulturnih dogodkov ali v številu obiskovalcev ali nenazadnje v odnosu posameznika do sebe, do soljudi in do dogodkov, ki jih lahko obiščemo, vključno z odnosom do tistih, ki jih pripravijo? Vsi dobro vemo, da zgledi vlečejo, da tisti spodaj gledamo, kako se obnašajo tisti zgoraj, in mnogokrat prevzamemo vzorce obnašanja. Tako nam prvi kulturnik v državi brez sramu sporoča, da »ne more, ker je bolan« ali pa da »nima časa, ker se mu mudi«. Če omenjamo prvega kulturnika, ne moremo mimo »prvih« v novomeški občini. Seje občinskega sveta mnogokrat postrežejo s količino kulture ali raje nekulture, ki presegajo meje sprejemljivega. Je v teh sporočilih zaznati zgolj raven posameznikove kulture ali morda celo napoved, kakšno bo merilo kulturnosti v prihodnje? Če odmislimo vsebino sporočila, katere nas je morda lahko celo strah, ne moremo mimo sporočila, ki se nudi samo po sebi. Vsi si takšne kulture ne želimo, vsi prvega kulturnika ne vidimo kot kulturnega človeka in vsi nismo v skupini tistih, ki bi tudi kulturo radi razdelili na našo in vašo, na pravo in nepravo, in vsi za oceno kulturnega ali nekulturnega ne potrebujemo tako imenovanih »kodeksov lepega obnašanja«, ki ga je pred kratkim sprejel Občinski svet MO NM.

Svetniki ZSD smo in bomo tudi v prihodnje nastopali tako, da naš odnos in sporočilo ne bosta puščala dvoma o tem, koliko kulture zmoremo. In takšnega odnosa do vseh si želimo tudi

od vseh ostalih, ki jih srečujemo pri delu novomeške občine.

Svetniška skupina Zveza za Dolenjsko

TOKRAT RES VOLIMO PRAVE LJUDI; DESUS ŠE ZELO POTREBUJEMO!

V predvolilnih tednih se bodo mešali občutki upanja in dvomi ob poslušanju o znanih težavah, za katere bo naenkrat veliko rešiteljev. Spet bo veliko govora o skrbi za starejše, kaj šele za naše otroke in vnuke. Gledali bomo ljudi, ki znajo lepo in največkrat naučeno govoriti. In najbrž jim bomo žal spet nasledli.

Kako odriniti misli »saj se ne da nič narediti, v politiki so same barabe, politiki skrbijo samo zase ...«? Kako ljudem povedati, da je tudi nekaj drugačnih politikov? Takšnih, ki vedo, kaj je narobe. Ki se trudijo ves čas, da se krivice popravijo in stvari izboljšajo. Takšnih, ki jim uspe. V medijih se o njih ne piše, vsaj ne na pravih straneh. Če niso v prvih vrstah, si njihovo delo prilasti kdo drug. Pa vendar še naprej vztrajajo. Med vami so, srečujete jih. Tem ljudem daje moč želja po spreminjanju slabega v dobro. Ne upajo si obljubljeni vseprek. Držijo se reka Jeana-Jacquesa Rousseauja, ki je zapisal »Kdor pri obljubljanju najbolj omahuje, obljube najzanesljivejše izpolnjuje«.

Čeprav je nezaupanje v stranko DeSUS v veliki meri razumljivo, bi bilo najslabše odnehati. Prenevarno je. V Sloveniji se starejših ljudi na splošno ne mara. Pravijo, da smo velik strošek zaradi pokojnih in za zdravstvo. V programih strank kljub naši številčnosti nimamo posebnega mesta. Nihče pa ne poudari, da smo mi ustvarili podlago za delo mlajših. Zgradili tovarne, bolnišnice, šole, zdravstvene ustanove. Ta primanjkljaj je vsaj do neke mere poskušal odpravljati DeSUS, ki je dosegel marsikaj, a ne dovolj. Stranko je petnajst let vodil g. Erjavec, minister za vse. Iz novomeškega odbora DeSUS smo ga nešteto krat argumentirano opozarjali, da je treba za upokojence storiti bistveno več. Nekajkrat smo bili uslišani. Zdaj je predsednik DeSUSa prvič upokojenec. To je dobro. Upam, da lažje razume potrebe starejših.

Zato smo se člani novomeškega DeSUSa odločili, da si bomo prizadevali za boljše življenje naših upokojencev in drugih tudi v prihodnje. Najzanesljivejša pot

k uspehu je poskušati vedno znova in znova. Potrebujemo pa volilne glasove, da pridemo v občinski svet, v parlament. Samo tam je mesto, kjer se odloča o naši usodi, o naših pogojih dela in življenja. Premislite o tem. Odrinite misli, da je za nas vseeno. Za nami prihajajo naši otroci, vnuki. Tudi zanje moramo graditi družbo, v kateri bo lepo živeti. V kateri bodo lahko delali in bili dostojno plačani za svoje delo, se šolali, imeli dostop do zdravnika, imeli občutek enakega obravnavanja pred zakonom, ker bodo barabe v zaporih. Nič ni samoumevnega, saj nam lahko pridobljene pravice hitro odvzamejo.

Številni uspehi za lepše življenje upokojencev v občini vlivajo optimizem. O teh smo vam letno poročali. Tudi o začrtanih za naprej. Vsega tega brez trdega dela obeh svetnikov DeSUSa in občinske organizacije DeSUS ne bi dosegli. Znala sva sodelovati z vsemi, ne glede na politične barve. Zato tudi vnaprej stopimo skupaj, ne pustimo se deliti na leve in desne, poslušajmo se. Povežimo se. Kot DeSUS z mlajšimi, z LIDE. V sodelovanju in zaupanju bomo ustvarjali lepši svet. Ta zdaj ni pravičen. Za nas in naslednje generacije. Volimo modro in zase. Pa srečno.

Mag. Adolf Zupan,

vodja svetniške skupine DeSUS

KONKRETNO ZA SLOVENIJO! POVEŽIMO SLOVENIJO!

Slovenija, Evropa in ves svet se nahajajo v zelo zahtevni situaciji, ko smo bliže kot kadar koli, da vojaški napad ruskega režima na Ukrajino in njeno civilno prebivalstvo preraste v spopad največjih razsežnosti po 2. svetovni vojni.

Zato sta dialog in povezovanje ključnega pomena za zagotovitev razvoja in napredka. To je bil ves čas moto tudi v stranki GAS – Gospodarsko aktivna stranka in Stranki modernega centra, zato smo se 4. 12. 2021 združili v stranko Konkretno.

Stranka Konkretno združuje svobodomiselnih ljudi, ki delijo vrednote spoštovanja slehernega posameznika in posameznice, ne glede na barvo kože, veroizpoved, spolno usmerjenost ali druge življenjske okoliščine in izbire.

Prav zato bomo naredili vse, da v naslednjih štirih letih dosežemo konkretno decentralizacijo Slovenije.

Življenje v manjših krajih in na podeželju mora postati prednost in ne ovira, zato si prizadevamo za konkretno decentralizacijo Slovenije in za slovenski način življenja.

Stranka Konkretno gradi svojo politiko na povezovanju in sodelovanju.

Zato vodimo dialog ter v svojem konkretnem političnem delovanju premagujemo razlike ter združujemo ljudi in njihovo energijo za Slovenijo z višjo dodano vrednostjo.

Za slovenski politični prostor je namreč nujen obstanek povezovalne in konkretne politike.

Naša prizadevanja so bila dobro sprejeta v širšem političnem prostoru, zato smo stranke Konkretno, Slovenska ljudska stranka, Zeleni Slovenije, Lista Franca Kanglerja – Nova ljudska stranka in Nova socialdemokracija podpisali sporazum o skupnem nastopu strank v gibanju Povežimo Slovenija.

Združujemo in povezujemo. Želimo ustvariti strpnjšo družbo, v kateri bi se znali pogovarjati in biti spoštljivi, kjer bi pravila veljala za vse enako.

Naši cilji so osnovani na temelju treh centrov, liberalno-gospodarskega, ljudsko-socialnega in zelenega, katerih stična točka je strpnost v komuniciranju in skupno iskanje rešitev. Pomembno je, da prevlada zdrav razum. V Sloveniji si želimo drugačne politike in k temu smo pristopili s sodelovanjem in povezovanjem za dobrobit Slovenije.

Zdravje je pravica vseh, javno zdravstvo mora biti vzdržno, učinkovito in empatično.

Čista pitna voda, tla in zrak, ki ga dihamo, so naša prioriteta.

Ključna popotnica za našo politiko je, da nikoli do nikogar nismo izključujoči.

Konkretno za Slovenijo! Konkretno za odgovoren razvoj! Povežimo Slovenijo!

Alojz Kobe,

vodja svetniške skupine Konkretno

Avtorji fotografij so Aljaž Zagorc, Klara Golič, Boštjan Pucelj in arhiv MONM.

V največjem novomeškem stanovanjskem naselju na Ulici Slavka Gruma so se začela dela za ureditev fekalne in meteorne kanalizacije, nastala pa bo tudi nova kolesarska povezava Drska – Bršljin. Varna pot za kolesarje bo segala od Osnovne šole Drska do Straške ceste, reko Krko pa bo prečkala z brvjo v Irči vasi.

Energetska sanacija javnih objektov v občini se nadaljuje. V zadnjih mesecih je dobil novo podobo tudi Mladinski center Oton, ki postaja središče aktivnega in usmerjenega srečevanja novomeške mladine.

V Leskovcu se je začela gradnja impresivnega obrata za mehansko in biološko predelavo odpadkov, ki bo lahko za deset občin vlagateljic predelal 25 tisoč ton odpadkov letno.

Da ljubezen ne šteje kromosomov, je s pohodom z baloni dokazala množica otrok in mladine iz VDC Novo mesto in pridruženih organizacij, ki so na Glavnem trgu ob svetovnem dnevu Downovega sindroma prepevali o moči sonca.

V boju za najboljši kraj so se v oddaji V petek zvečer z nasmehom in neverjetno energijo borili Sašo Đukić, Irena Yebuah Tiran in Primož Kobe. Ali so Novemu mestu ponovno priborili zmago boste lahko preverili 15. aprila na TV Slovenija 1.

BAMACI, dvoransko atletsko prvenstvo za veterane, ki se je odvijalo v Olimpijskem centru v Češči vasi, je med drugim postreglo z 11 balkanskimi rekordi v ženski in sedmimi v moški veteranski konkurenci. Med vsemi udeleženci so bili najuspešnejši predstavniki Slovenije, ki so osvojili kar 145 medalj (83 zlatih, 46 srebrnih in 16 bronastih). Pri organizaciji in izvedbi prvenstva je sodelovalo preko 100 posameznikov, največje zadoščenje pa nam predstavljajo pohvale in zadovoljstvo vseh udeležencev – športnikov, ki niso skrivali navdušenja nad nekajdnevnom bivanjem v Novem mestu.

Hišne številke stanovanjskega naselja v Bučni vasi bodo povezane z novonastalimi ulicami zaslužnih žensk iz novomeške preteklosti. V soseski se bodo prepletale Ulica Ivane Oblak, Ulica Elizabete Soklič in Ulica Marije Tomšič.

Gradnja brvi v Irči vasi napreduje na obeh bregovih dolenske lepote Krke. V naslednji fazi gradbenih del bo izvajalec začel s pripravo njenih globokih temeljev.

Letošnja generacija študentov in prejemnikov enkratne denarne pomoči se je predstavila na 24. redni seji občinskega sveta, številne dosežke in aktivnosti mladih pa je svetnikom orisala direktorica občinske uprave dr. Vida Čadonič Špelič. Za aktivno delovanje na raznolikih področjih se je mladim Novomeščanom zahvalil tudi župan Gregor Macedoni.

Pretekli mesec se je v naši občini zaključil 5. izbor vin za Županovo vino. Zmagovalno vino cviček je letos pridelal priznani vinar Janez Colnar iz trškogorske Vinske kleti Colnar.

Ob začetku humanitarne akcije za Ukrajino in ukrajinske begunce v drugih državah, ki se odvija v sodelovanju Občinskega štaba Civilne zaštite, Škofijske karitas Novo mesto in Območnega združenja Rdečega križa Novo mesto, je prve donatorje nujno potrebne pomoči sprejela direktorica občinske uprave dr. Vida Čadonič Špelič in se jim zahvalila za plemenito gesto.

Kandijsko in Levičnikovo cesto bo do konca aprila povezal dodaten krak večnamenske poti, ki bo pešcem in kolesarjem omogočil varen prehod iz Ločne v smeri centra mesta.

Občinski Svet za preventivo in varnost v cestnem prometu skrbi tudi za varnost najmlajših Novomeščanov. Otrokom iz vrta Rdeča kapica so v družbi redarjev podelili odsevne jopiče, mali sprehajalci pa bodo tako v prihodnje ostalim udeležencem v prometu postali vidnejši.

NAGRADE IN PRIZNANJA MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 2021

Na Mestni občini Novo mesto smo tudi letos sledili dolgoletni tradiciji in Novomeščane, ki tvorno sooblikujejo naše okolje, nagradili z občinskimi priznanji in nagradami za leto 2021. Pet zaslužnih občank in občanov, ki so skozi dragoceno kulturno delo in plemenito prostovoljsko ter društveno delovanje obogatili razvoj našega mesta, se bo z neizbrisljivimi črkami pohvale zapisalo v zgodovino dolenjske prestolnice.

NAGRADE MESTNE OBČINE NOVO MESTO DRAGO VOVK

za pomembnejše trajne uspehe na glasbenem področju ter za prispevek k prepoznavnosti Novega mesta.

Drago Vovk je v glasbeno dogajanje kot avtor zapisov, fotografij, radijskih oddaj in kot organizator dogodkov vpet že pol stoletja. Sodeloval je s številnimi radijskimi postajami, kot so Radio Študent, Radio glas Ljubljane, Val 202, prvi program Radia Slovenije, Radio Sraka.

Objavljal je v glasbenih časopisih in revijah nekdanje Jugoslavije Start in Džuboks, v angleškem Folk NewsInternational, bil je tudi sodelavec domačih revij in časopisov (Stop, Antena, Dolenjski list, Mladina, 7D, Nedelo, Kih, Nedeljski dnevnik, Slovenske novice, Vzajemnost).

Kot organizator glasbenih prireditev je na naše koncertne odre pripeljal številne svetovne umetnike. Sodeloval je pri organizaciji pomembnih glasbenih festivalov, kot je npr. Rock Otočec. Leta 1988 je ustanovil snemalni studio Sraka, ki je postal založniška hiša. Leta 1993 je na frekvenci 94,6 MHz pričel delovati samostojni in neodvisni Radio Sraka.

Drago Vovk je s svojim bogatim, velikokrat pionirskim delom, v Sloveniji in v številnih delih sveta gradil ugled njemu posebej dragega Novega mesta in Slovenije.

NAGRADE MESTNE OBČINE NOVO MESTO ANDREJ GREGORČIČ

za dolgoletno predano delo na področju prostovoljstva ter razvoja posameznih društev.

Andrej Gregorčič že 37 let aktivno deluje v Društvu revmatikov Slovenije, Društvu delovnih invalidov Novo mesto in v Društvu upokojencev Novo mesto.

Bil je soustanovitelj novomeške podružnice Društva revmatikov Slovenije, preimenovane v podružnico Dolenjske in Bele krajine, in jo vodil 35 let. Več let je bil podpredsednik Društva revmatikov Slovenije, od leta 2010 pa je za deset let prevzel tudi predsedovanje. Leta 2020 je postal častni član Društva revmatikov Slovenije.

V Društvu delovnih invalidov je Andrej Gregorčič deloval 30 let, sedem let kot njegov predsednik. Bil je pobudnik za izdajanje društvenega časopisa, sodeloval je pri ustanavljanju aktivov invalidov v podjetjih. Ob tridesetletnici članstva je prejel častni znak Zveze delovnih invalidov Slovenije.

Po upokojitvi se je včlanil v Društvo upokojencev Novo mesto. Na ustanovnem zboru DU Uršna sela je bil imenovan za tajnika društva, kar je opravljal šest let, med drugim pa je sodeloval tudi pri uvajanju projekta Starejši za starejše.

NAGRADE MESTNE OBČINE NOVO MESTO MARIJA RUS

za dolgoletno nesebično delo na področju prostovoljstva.

Marija Rus je od leta 2007 do 2015 opravljala delo predsednice Krajevne organizacije Rdečega križa Kandija - Grm. Kot prostovoljka je imela izrazit posluš za pomoči potrebne sokrajane. Vodila je 18-članski odbor, skrbela za izvajanje humanitarnih akcij in organizirala srečanja starejših. Za svoje delo je leta 2019 prejela bronasti znak Rdečega križa Slovenije.

Kot članica Združenja borcev za vrednote NOB Novo mesto se odločno zavzema za ohranjanje vrednot NOB in je od leta 2009 predsednica Krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Kandija - Grm. Pod njenim vodstvom krajevna organizacija združenja sodeluje z vrtci, šolami, glasbeniki in se vključuje v druge sekcije krajevne skupnosti, poseben prispevek k domoznanski literaturi o Novem mestu pa je izid knjige Franca Cejana Tako je bilo, za katerega je poskrbela leta 2020.

V Krajevni skupnosti Kandija - Grm so zelo ponosni na delo Marije Rus, še posebej na njeno angažiranost na socialnem področju in na posebno skrb, ki jo posveča pomoči potrebnim in starejšim, ki živijo bodisi v domačem okolju bodisi v Domu starejših občanov.

GRB MESTNE OBČINE NOVO MESTO FRANCI KONCILIJA

za izredne uspehe in rezultate dela na ljubiteljskem kulturnem in družbenem področju.

Franci Koncilija je izjemen kulturni entuziast in vsesplošno družbeno angažirana oseba.

Soustvarjal je novomeško medijsko kulturo: sodeloval je pri Dolenjskem listu, v sodelovanju z Marjanom Moškonom je pripravljaval dnevne novice za novomeško televizijo Vaš kanal, urejal je glasilo NSi Dramilo, pisal v Sopotja, interno glasilo Društva upokojencev Novo mesto in urejal interno glasilo na Komunalni. S svojimi idejami je nepogrešljivi član v Odboru za promocijo kulturne dediščine Novega mesta. Kot prvi novomeški župan v samostojni Sloveniji je dal pobudo za ustanovitev univerze v Novem

TRDINOVA NAGRADE MAG. UROŠ WEINBERGER

za pomembne trajne uspehe na področju likovne umetnosti.

Uroš Weinberger je ustanovni član Društva likovnih umetnikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja, ki deluje od leta 2007 in združuje profesionalne likovne umetnike. Diplomiral je l. 2003 in magistriral l. 2005 na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Je vizualni umetnik, ki ustvarja na področju sodobnega figuralnega slikarstva, muralov, intermedijskih instalacij, aktiven pa je tudi pri ustvarjanju avtorske glasbe.

Uroš Weinberger je eden ključnih predstavnikov generacije, ki sliko razume kot izrazito sodoben medij. Po mnenju stroke je umetnik, ki je kontinuirano aktiven v slovenskem in mednarodnem umetnostnem svetu ter sodi med najperspektivnejše avtorje. Samostojne in skupinske razstave je imel v Novem mestu in dolenjski regiji, razstavljal je na vseh ključnih slovenskih likovnih prizoriščih, samostojno pa se je uveljavil tudi na referenčnih razstaviščih v tujini. Za svoje umetniško delovanje je prejel nagrade doma in v tujini.

mestu in za ustanovitev treh škofij v Novem mestu, Celju in Murski Soboti, kasneje, leta 2016, pa je ustanovil Kulturno društvo Severina Šalija. V okviru društva ureja društveno spletno stran s Šalijevimi večeri in tudi z drugimi literarno-glasbenimi dogodki bogati kulturno podobo Novega mesta.

V NOVO MESTO PRIHAJA FESTIVAL CVIČKA

Zavod za šport, kulturo, turizem in mladino napoveduje Festival cvička, ki se bo z osrednjimi dogodki med 27. in 29. majem odvijal na Glavnem trgu, Novem trgu in gradu Grm v Novem mestu in povezuje tri močne blagovne znamke, Teden cvička, ki v letošnjem maju praznuje 50. obletnico, Cvičkarijo, ki se vnovič vzpostavlja po desetih letih premora, in Pop Up Wine Festival, ki poteka pod taktirko

Gregorja Krena, najboljšega sommelierja v Sloveniji po izboru enega najvplivnejših mednarodnih vodnikov v svetu gastronomije Gault&Millau.

Na praznik sv. Valentina, ki v sebi skriva ključ do korenin, so v mestni hiši ključni akterji predstavili Festival cvička, na novinarski konferenci pa je bil prisoten tudi župan Mestne občine Novo mesto, mag. Gregor Macedoni, ki je poudaril pomen skupnega festivalskega dogajanja, predvsem pa zadovoljstvo ob tem, da se tradicionalna prireditev Teden cvička vrača v Novo mesto: »Na Mestni občini Novo mesto spoštujemo in podpiramo prizadevanja vinogradnikov širše dolenske regije, ki so v preteklosti cviček postavili ob bok prizanim vinom iz ostalih slovenskih in mednarodnih

vinorodnih območij. Veseli me, da se bogata tradicija dogodkov kot so Teden cvička, Cvičkarija in Pop up wine festival odslej v Novem mestu nadaljuje pod skupno zgodbo Festivala cvička.« Aleš Makovac, direktor Zavoda Novo mesto, organizatorja Festivala cvička, je poudaril potrebo po tem, da se odnos do vina dvigne na višjo raven: »S to našo gesto povezovanja želimo spraviti kulturo pitja vina, doživljanja vina in tudi vinarstva na višjo raven, ki je tudi malo znanstvena, ki zna odgovoriti na nekatera vprašanja današnjega časa, kjer ne gre zgolj za pitje, temveč v

svojem smislu ponuja veliko več. To je bil glavni motiv, da povežemo vse akterje pod skupno blagovno znamko. Vsak izmed partnerjev je močan v določenem segmentu, nekateri ponujajo tradicijo, drugi drznost, tretji znanstveni pogled, vse skupaj pa predstavlja čudovit paket, ki ga lahko prepozna celotna Slovenija in širše.«

Festival cvička bo tako postregel s petimi močnimi dogodki in tremi prizorišči, z bogatim spremljevalnim programom in celomesečnim dogajanjem, zagotovo pa bo Festival cvička eden največjih vinarско-turističnih dogodkov na Dolenjskem kot tudi širše. Vsekakor povezovanje pomeni obogatitev prireditev Tedna cvička, Cvičkarije in Pop Up Wine Festivala ter z novimi vsebinami in prijemi tudi nadgradnjo.

Idejni vodja Pop Up Wine Festivala Gregor Kren je počaščen, da se je znašel v tako imenitni družbi: »Cviček je tradicija in dolenski ponos. Ohraniti ga moramo in negovati, kakor se za vino spodobi. Pokazati moramo, da cviček ni več 'cvikl', kakršen je bil, in da z modernejšimi pristopi lahko spravimo tega našega posebnega tudi onkraj meja Dolenjske in Slovenije. Tukaj vidim potencial in tu želim pomagati, kakor bom le lahko, tudi s strokovnimi posveti, ki jih bomo v okviru Festivala cvička organizirali,« je izpostavil ob podpisu. Njegova vloga je med drugim spodbujanje mladih vinarjev in vpogled

v mednarodna merila, po katerih si ti lahko oblikujejo svoje lastne smernice za izboljšanje položaja Dolenjske in Posavja v vinskem svetu.

Kar 50. jubilej pa letos pripada Tednu cvička, ki se bo v treh dneh s tradicionalnimi elementi zvrstil na Glavnem trgu. »Potrjena imamo že zvoneča imena, zaenkrat lahko izdam, da bodo nastopili Modrijani, petkov dan bo tradicionalno potekal v znamenju povorke društev vinogradnikov in specialne vinogradniške tehnike, nastopa mestne godbe in mažoret, razglasitve kralja cvička in ambasadorja cvička. Sobotni dan bo namenjen degustaciji nagrajenih vin, izboru cvičkove princeze in raznovrstnim presenečenjem ter peštrm glasbenim programom, nedeljski dan pa naj zaenkrat ostane skrivnost,« je povedal predsednik Zveze društev vinogradnikov Dolenjske Miran Jurak.

Predsednica DNSJ-ja Lana Klemenčič za Cvičkarijo napoveduje skupino Dan D, nastop Mame Manke, Cvičkovo odprto kuhinjo, obuja se Always Cvičk band in tekmovanje Cviček-Cvičkarija za najboljšega vinogradnika na Dolenjskem in v okolici: »Ker se Festival cvička snuje v sinergiji med mlajšimi in starejšimi generacijami, smo v Društvu novomeških študentov trdno prepričani, da nikogaršnje želje ne bodo ostale nepotešene. Novomeški mladini obljubljam zabavno popoldansko

dogajanje v družbi vinogradnikov, ki mu bo sledil bogat večerni program, poln presenečenj. Vrača se pozitivna energija, vrača se Always Cvičk!«

Festival cvička pa ne bo potekal le tri dni, nekaj dogodkov se bo zvrstilo že v marcu in aprilu. Tako se Festival cvička predstavlja že konec marca v okviru sejma Alpe Adria, med 11. in 12. aprilom bo v prostorih Kmetijsko gospodarske zbornice Slovenije potekalo ocenjevanje vin v okviru 50. tedna cvička, 7. maja bo na vrsti tradicionalni pohod po Slakovi poti, 13. maja sledi 7. srečanje vinogradniških pevskih skupin – zborov Dolenjske, ki bo potekalo v Kulturnem domu Trebnje, 19. maja bo na vrsti akademija cvičkovega turizma s predstavitev zbornika 50. tedna cvička, sledi strokovni posvet, nato pa bo na vrsti tridnevni Festival cvička.

Župan Mestne občine Novo mesto, mag. Gregor Macedoni, vsekakor pozdravlja tako pomembno prireditev v Novem mestu: »S tem nadgrajujemo zgodbo o cvičku, ki simbolizira bogato vinsko kulturo Dolenjske ter skušamo izkoristiti potencial tega dolenskega posebnega pri razvoju turistične ponudbe. Tako letošnjo prireditveno sezono v mestnem jedru dopolnjujemo s tradicionalnim enološko-zabavnim vikendom. Vabljeni!«

50. TEDEN *cvička* | Cvičkarija | POP UP WINE FESTIVAL NOVO MESTO

FESTIVAL CVIČKA

27., 28., 29. maj 2022

3 lokacije, 5 dogodkov
in bogat spremljevalni
program

ZAVOD NOVO MESTO | NEMESTO

PAMETNO NOVO MESTO: O INDUSTRIJI 4.0 IN ROBOTIKI

Mestna občina Novo mesto še naprej ambiciozno stopa po poti digitalizacije. Ob jesenskem obisku ministra za digitalno preobrazbo in novomeškega rojaka Marka Borisa Andrijaniča smo predstavili aplikacijo Sitium, pametno omaro za 24-urno izposajo Knjižnice Mirana Jarca in laboratorij za tovarne prihodnosti v Razvojnem centru Novo mesto. Minister, ki v strateškem svetu za digitalizacijo sodeluje tudi z novomeškim županom Gregorjem Macedonijem, pa se bo aprila udeležil tudi Dnevo inudstrije 4.0 in robotike, ki jih pripravlja Razvojni center Novo mesto.

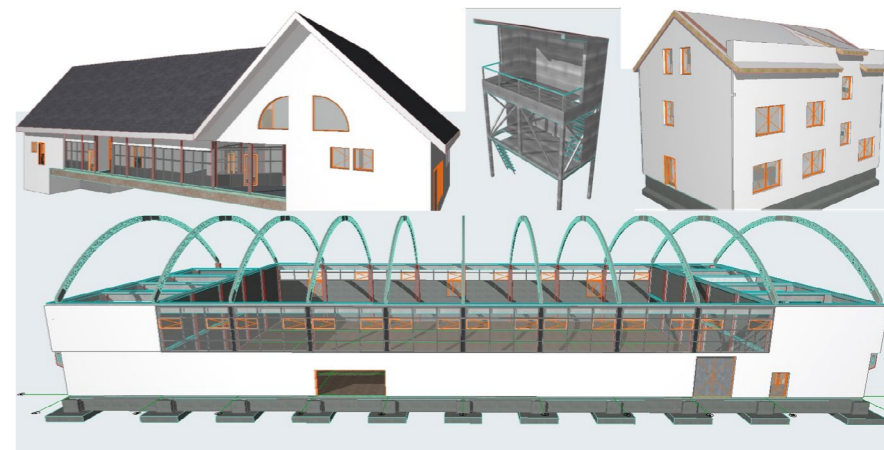
Tridnevni mednarodni dogodek med 12. in 14. aprilom, na katerem pričakujemo več kot 200 udeležencev, je namenjen spodbujanju interesa in ozaveščanju o pomenu digitalne preobrazbe ter povezane industrije 4.0. Na dogodku se bodo zvrstile predstavitve in okrogle mize s številnimi zanimivimi govorniki s področja digitalizacije, robotizacije in napredne industrializacije.

Peter Žunič Fabjančič

PRIPRAVLJENI NA DIGITALNO DOBO

Letos že drugo šolsko leto poteka sodelovanje med Zavodom Novo mesto in Srednjo gradbeno, lesarsko in vzgojiteljsko šolo Šolskega centra Novo mesto. Stari in zastareli načrti športnih objektov v Novem mestu, ki so v upravljanju Zavoda Novo mesto, dobivajo digitalni zapis ter aktualen izris.

Projekt vodimo Sandra Hrovat ob tesnem sodelovanju z Dragom Cerovškom in zaposlenimi v tehničnih službah, s strani Srednje gradbene, lesarske in vzgojiteljske šole pa pod mentorstvom učitelja Mirka Gorenc v projektu sodelujejo: Jelica Lukič (Centralni stadion Portoval; servisni objekt), Matej Novak (Centralni stadion Portoval; tribune, zunanja igrišča in ureditev), Lan Zupančič (Mladinski center Oton, Športno rekreacijski park Loka) ter Enej Unetič (Športna dvorana Marof). Učenci, vključeni v projekt, bodo svoje izdelke zagovarjali na maturi v sklopu 4. predmeta.

Dijaki digitalizacijo načrtov izvajajo s programsko opremo, ki omogoča projektiranje v BIM tehnologiji. Način projektiranja BIM (building information modeling) bo v skladu z novim gradbenim zakonom, ki določa, da je BIM obvezen za vsa javna naročila po preteku prehodnega obdobja treh let. Pri delu s programom ArchiCAD srednješolski ekipi z operativnimi nasveti pomaga podjetje Pilon AEC, zastopnik in promotor progama ArchiCAD v Sloveniji.

Na Zavodu Novo mesto smo pri pregledu načrtov objektov v upravljanju ugotovili, da je obstoječa projektna dokumentacija pomanjkljivo opremljena z aktualnimi aktivnostmi in posegi ter je mestoma celo ni v arhivu. Z leti je bilo izvedenih mnogo sprememb, ki pa niso bile dokumentirane. Delo mentorja in dijakov zato temelji pretežno na izmerah na objektih. Pri delu uporabljajo

sodobne laserske merilce, pomagajo pa si tudi z dronom.

Mentor Mirko Gorenc je pohvalil sodelovanje z Zavodom Novo mesto in sodelovanje s tehnično službo: »Vedno so nam vrata odprta! Hvala.« Posebna pozornost velja tudi udeleženi dijakom.

Enej Unetič je dijak s statusom perspektivnega športnika v odbojki. Po prvi predstavitvi projekta se je odločil za izris Športne dvorane Marof. Mentor ga je opozoril, da je to zahteven projekt, Enej pa je odvrnil: »Pa kaj, to hočem!«. Projekt Enej izdeluje na osnovi idejne zasnove, ki so jo skozi celoten pedagoški proces pridobili v Zgodovinskem arhivu RS. Delo zaradi zastaranosti načrta zahteva pogoste obiske in izmere na objektu.

Jelica Lukič se je z družino pred tremi leti preselila iz Srbije v Slovenijo. Vpisala se je v 2. letnik programa gradbeni tehnik. Na prvem šolskem športnem dnevu je vrgla kroglo tako daleč, da sedaj kot perspektivna športnica vsak dan trenira na stadionu. Zato je želela za maturitetno nalogo izdelati model servisnega objekta Centralnega stadiona Portoval. Za ta objekt sta imela z mentorjem na voljo projekt iz leta 1984. Od nosilnih sten je ostalo nekaj segmentov, na objektu pa so se izvedle številne spremembe povsem brez načrtov. Jelica vse dodatne izmere na objektu opravi sama, pred treningi ali po njih. V projektu bo upoštevana

tudi energetska sanacija strehe in ovoja stavbe.

Matej Novak ima nalogo, da izdela 3D model Centralnega stadiona Portoval, vključno z vsemi pomožnimi objekti (tribune, premične tribune, steze, stolpi za televizijske prenose ...) Kljub odsotnosti zaradi prebolevanja okužbe s covid-19 mu je že uspelo izrisati večino naloge.

Lan Zupančič izdeluje 3D model Mladinskega centra Oton in Športno rekreacijskega parka Loka in je pri izdelavi naloge blizu zaključka. Tudi na objektu MC Oton se izvajata energetska sanacija strehe in ovoja stavbe ter manjša sprememba vhodnih odprtin, ki bo upoštevana v končnem izrisu načrtov.

V lanskem letu sta kot prvi sodelujoči v projektu digitalizacije uspešno zaključili maturitetno nalogo z digitalnim izrisom in 3D modelom pomožnega objekta in kegljišča ter teniških igrišč Portoval dijakinji **Ana Škoda** in **Gaja Odlazek**.

Zavod Novo mesto projekt predstavlja s posebnim ponosom, saj smo s Srednjo gradbeno, lesarsko in vzgojiteljsko šolo vzpostavili pomembno sodelovanje tako v smislu pedagoškega procesa kot tudi aktualizacije korpusa načrtov objektov v našem upravljanju. Na tem mestu se iskreno zahvaljujemo vsem vpletenim za izvrstno in plodno sodelovanje, v prihodnosti pa snujemo še več tovrstnih sinergij.

DOGODKOV POLNO LETO 2022

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je bila v letu 2021 zaradi nacionalnih ukrepov in omejitev za zajezitev širjenja okužb s covidom-19 zaprta le 11 dni, sicer pa je vseskozi nemoteno obratovala. Ob uveljavitvi pogoja PCT za vstop v knjižnico smo vsem uporabnikom, ki pogoja niso izpolnjevali, omogočili storitve na daljavo oziroma smo jih izvajali tudi pred enotami. Še vedno smo omogočali brezstično izposajo, gradivo smo dostavljali tudi prek pošte ali s kolesom.

NAGRADA ZDRUŽENJA SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Ob zaključku leta je Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto prejela nagrado Zdrženja splošnih knjižnic za najbolj inovativen pristop k strokovnemu delu za leto 2021. Najboljši projekt v splošnih knjižnicah v letu 2021 je postal projekt 24-urne izposoje naročenega knjižnega gradiva. Prek sistema Cobiss (Moja knjižnica) lahko naročite do 6 knjig, ki ga knjižničarji pripravimo v roku enega delovnega dne, nato pa ga s pomočjo svoje članske izkaznice neodvisno od delovnega časa knjižnice samostojno prevzamete v pametni omari levo od glavnega vhoda v knjižnico.

KAJ NAS ČAKA V PRIHODNJE?

Temeljno poslanstvo Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto je celostno upravljanje informacij, s katerimi ljudem širimo obzorja, domišljijo in poglede na svet. Uresničujemo ga z upravljanjem naših knjižničnih zbirk, z izvajanjem informacijske referenčne pomoči uporabnikom, z varovanjem knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik, z organizacijo obknjižničnega programa ter z deležniškimi partnerstvi. Naše delovanje temelji na načelih trajnostnega razvoja, inkluzije in deležniškega dialoga.

V skladu s poslanstvom smo ob koncu leta sprejeli strateški načrt knjižnice, s katerim smo si zastavili strateške cilje, ki jih bomo uresničevali v naslednjih petih letih. Izpostavljamo nekaj aktivnosti, ki bodo v ospredju v letošnjem letu.

DRUŽINSKI BRALNI KLUB IN MESTNA IGRALNICA

Družinsko branje pogloblja medsebojne čustvene vezi ter spodbuja bralno pismenost in razvoj jezikovnih spretnosti vseh družinskih članov. Zato bomo v letošnjem letu vzpostavili družinski knjižni bralni klub, ki bo k sodelovanju povabil odrasle in otroke vseh starosti. Družinski člani se bodo pogovarjali o izbrani knjigi, izdelali različne izdelke, se igrali igre in se morda odpravili na izlet ... S tem se bodo njihove družinske

vezi še poglobile, saj bodo aktivno preživljali skupni čas. V sklopu bralnega kluba bodo organizirane še spremljevalne aktivnosti, s katerimi bomo dodatno spodbujali k branju in hkrati opozarjali na pomen razvoja različnih vrst pismenosti, vrednotenja informacij ter na pasti pretiranega ukvarjanja z različnimi vrstami zaslonov. Vsakoletno zaključno srečanje bo v oktobru, ko se bomo z udeleženci v tednu otroka podali na skupno dogodivščino.

V Pravljicni sobi bomo uredili mestno igralnico, kjer se bodo lahko malčki v času odprtosti knjižnice v družbi staršev ali starih staršev igrali in se družili. Načrtujemo tudi spremljevalne aktivnosti, ki bodo spodbujale medgeneracijsko druženje in ponujale možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa.

STRIPOTEKA

V začetku leta je na zgornji rotundi nad študijskim oddelkom začela Stripoteka. Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto ima

Stripoteka nudi prijeten prostor za branje in druženje.

namreč v svoji knjižnični zbirki tudi obsežno in kakovostno zbirko stripov domačih in tujih avtorjev, ki smo jo želeli izpostaviti zbrano na enem mestu. Stripi so razvrščeni po abecedi avtorjev in po zbirkah, v katerih so izšli. Za njeno atraktivno podobo sta poskrbela arhitekta Natalija Zanoški in Darko Plevnik, tako da Stripoteka nudi prijeten prostor za branje, počitek, druženje in študij. Načrtujemo tudi aktivnosti, povezane s tematiko stripa, kot so delavnice, razstave ter predstavitev risarjev in njihovih del. V letošnjem letu bomo tako postavili na ogled razstavi, prek katerih bo mogoče izvedeti več o sodobnem češkem stripu in rojstvu najpopularnejšega junaka evropskega stripa – Asterixa.

KNJIŽNIČAR ZA EN DAN: POGLED NA KNJIGO Z DRUGE STRANI IZPOSOJEVALNEGA PULTA

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je že pred leti podelila plakete svojim zagovornikom – uglednim javnim osebnostim z različnih področij znanja, ki verjamejo, da je novomeška knjižnica žlahtna ustanova, pomembna za razvoj skupnosti in posameznika. »Je potrebno knjižnico zagovarjati? Ali ni to samoumevno?«, se je spraševal že eden prvih zagovornikov novomeške knjižnice, dr. Milček Komelj. Pomemben je vsak glas, seveda pa so nepogrešljivi zagovorniki vsake knjižnice predvsem zadovoljni uporabniki knjižničnih storitev, ki verjamejo, da je knjižnica okno v svet, ki omogoča vsakemu članu skupnosti, da čim bolj razvije svoje potencialne.

V letu 2022 bomo vzpostavili zagovorniški projekt Knjižničar za en dan, prek katerega bomo širili definicijo bralnega nasveta s pomočjo znane osebnosti, ki skozi osebno zgodbo pripoveduje zgodbo v/o knjigi. Znana, z Novim mestom povezana osebnost, bo obiskovalce popeljala po oddelkih knjižnice in jim predstavila svoj izbor dobrega branja.

RAZŠIRITEV PAMETNE MESTNE KARTICE SITIUM IN NOVA ČLANSKA IZKAZNICA

V prihajajočih mesecih bo v pametni sistem Sitium vključenih še več javnih storitev, med drugim bo Sitium kartica zamenjala člansko izkaznico v knjižnici, vozovnico za mestni potniški promet, s kartico boste lahko obiskali različne športne in kulturne prireditve, uporabljali športne površine in si izposodili športne rekvizite. Namen je, da pametna mestna kartica sčasoma postane enotna mestna kartica, ki bo enakovredna članski izkaznici, vstopnici, karti ali drugemu sredstvu identifikacije ali plačilnemu sredstvu. Na voljo je tudi kot mobilna aplikacija.

RAZSTAVNA DEJAVNOST KNJIŽNICE

S pomočjo razstavne dejavnosti pod sloganom »Ljubo doma, kdor ga pozna« predstavljamo bogato kulturnozgodovinsko podobo Novega mesta in Dolenjske ter posebne zbirke, hranjene v novomeški knjižnici. V letošnjem letu bomo z razstavami v knjižnici, praznih novomeških izložbah in na premičnih zunanjih panojih obeležili 30. obletnico smrti pesnika in prevajalca Severina Šalija, 150. obletnico rojstva pesnice, pisateljice in publicistke Marice Strnad Cizerlj in 150. obletnico rojstva pesnika in pisatelja Janeza Kolenca. Ob 80. obletnici smrti Mirana Jarca bo razstava novomeške knjižnice o njem gostovala v partnerski knjižnici v Karlovcu, z razstavo Fran Levstik – zgodba o Martinu Krpanu pa bomo jeseni v sklopu projekta Knjigotapljenje gostovali na Dunaju. Od začetka marca je v izložbi nekdanje čokoladnice na ogled razstava O Novem mestu so pisali ..., izbor knjižnih del o Novem mestu, kjer vam v branje ponujamo knjižna dela, katerih osrednja tema je naše mesto in njegova skoraj sedem stoletij dolga preteklost, ki je zapisana v številnih zgodovinskih pregledih.

Pametna mestna kartica Sitium.

REDNI OBKNJIŽNIČNI PROGRAM

S sprostivijo ukrepov nadaljujemo tudi ustaljeni način izvajanja obknjižničnega programa, s katerim se knjižnica vključuje v kulturna prizadevanja domačega okoliša in skrbi za razvijanje in vzdrževanje bralne kulture in različnih vrst pismenosti ter intelektualni razvoj in vseživljenjsko učenje lokalnih prebivalcev. V načrtu so vsi že vpeljeni programi, od bibliopedagoških dejavnosti, bralnih značk za različne starostne skupine, do Trdinovega literarnega pohoda, novega lista Rastoče knjige Novega mesta, nadaljevanje projekta #športajmoinberimo, cikla pogovornih večerov Na robu poletja v Parku Rastoče knjige ob knjižnici in dogodkov, ki jih s skupnimi močmi pripravljamo splošne knjižnice Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

O dogodkih in aktivnostih novomeške knjižnice bomo še naprej obveščali prek spletne strani knjižnice www.kmj.si, družbenih omrežij ter e-novic za naročnike.

Dobrodošli v družbo knjig.

Dan Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto smo praznovali z dr. Manco Košir, novinarko, publicistko, strastno bralko, ambasadorko branja, pisateljico ter izjemno osebo z nezimernim pogumom za življenje z odprtim srcem. Spregovorila je o svoji trdni volji in ljubezni do življenja ter predstavila svoji pesniški zbirki Srčnice in Skuštranke: srčnice male za otroke različno stare, ki sta izšli med epidemijo.

V prireditvenem atriju knjižnice gostuje razstava kolažev študentov smeri Medijska produkcija na Ekonomski šoli Novo mesto. Višji strokovni šoli, z naslovom Čez 100 let. Bodoči inženirji medijske produkcije so pod mentorstvom predavateljice Maje Weiss ustvarili kolaže, ki raziskujejo semantične odnose med znakom, kodji in kulturo. Denotativne in konotativne pomeni so pretvarjali v sporočila, ki jih beremo kot medijske tekste, namenjene občinstvu. Reprerentirali so osebo razmišljanje in doživljanje sveta danes z vizijo prihodnosti, interpretacijo pa prepuščajo bralcem oz. gledalcem. Miha Turk: Izgubljeni čas.

Na slovenski kulturni praznik smo virtualno zaključili že 13. sezono bralne značke za odrasle, ki jo je opravilo 173 ljubiteljev branja. Tema tokratne bralne značke za odrasle je bila »Literatura in film«, gost zaključnega dogodka pa je bil Vinko Möderdorfer, ki je povedal, da je že v osnovni šoli začutil moč, da lahko z besedami nekaj pove, predvsem pa je velikobral. »Ko sem odkril Kosovelove Integrale, se mi je odprl nov svet.« Prepričan je, da umetnost lahko spremeni svet, saj nastane iz občutka svobode ter v bralcu ali opazovalcu odpira nove svetove.

> Jedrt Jež Furlan, Založba Goga

ZALOŽBA GOGA IN VPETOST V EVROPSKE PROJEKTE

Ahmed Burić je prav gotovo najbolj znan Novomeščan, ki ne živi v Novem mestu. Rojen je v Sarajevu, a večkrat obišče tudi v Novo mesto, kjer igra s skupino Dan D. V zadnjih letih je bil tudi gost založbe Goga v okviru dveh evropskih projektov, Reading Balkans in Creative Europe – Ustvarjalna Evropa. Seveda tudi zato, ker smo pri založbi Goga prevedli njegovo pesniško zbirko Vrata raja (2016) in roman Ti je smešno, da mi je ime Donald? (2020).

V okviru evropskih projektov je prišlo v zadnjih letih v Novo mesto kar nekaj gostov iz različnih držav, med njimi na primer Velibor Čolić, bosanski pisatelj, ki je kot begunec prišel v Francijo in uspel. Ob prihodu je znal le tri francoske besede – Jean-Paul Sartre, kasneje pa se je naučil francosko in začel pisati v francoščini. Francoska akademija mu je podelila nagrado za njegov prispevek k širitvi in bogatjenju francoskega jezika. V založbi Goga smo prevedli dva njegova romana Sarajevski omnibus (2018) in Priročnik za izgnance (2020). Pisatelj je v pogovoru celo dejal, malo za šalo in malo zares, da bi morali imeti v našem mestu alternativno literarno ambasado, kar je prav gotovo potrditev našega kontinuiranega dela pri povezovanju regije in to so prepoznali tudi uradniki v Bruslju.

Reading Balkans je projekt, ki ga vodi založba Goga s partnerjema, in sicer z združenjem Krokodil (Beograd, Srbija) in z založbo Goten (Skopje, Makedonija). Pridruženi partnerji so iz Bosne in Hercegovine (PEN,

Sarajevo), Hrvaške (Kurs, Split), Kosova (Qendra, Priština), Albanije (Poeteka, Tirana), Nemčije (Traduki), Ukrajine in Cipra. Namen projekta je promocija literature iz Jugovzhodne Evrope na drugih jezikovnih trgih. Gre za več aktivnosti: gostovanje avtorjev v sedmih rezidencah, številnih festivalih in na mednarodnih knjižnih sejmi. Za vsakega od avtorjev je bil pripravljen vzorčni prevod izbranega dela v angleški jezik, za izbrane avtorje pa celoten prevod ene od njihovih knjig. Vzorčni prevodi so vključeni v celostne predstavitve avtorjev in izbranih del, ki so v pomoč pri promociji knjige tujim založnikom. Eden od ciljev projekta je namreč tudi čim večje število prevodov v večje jezike. V okviru založbe Goga je za namen projekta in hkrati z načrti za prihodnost nastala literarna agencija.

V štirih letih je tako več kot 90 avtorjev delalo in bivalo v sedmih rezidencah v sedmih državah. Na dva razpisa se je prijavilo več kot 100 avtorjev. Vsak gostitelj in organizator rezidenc je za goste pripravil tudi javne dogodke, pogovore z gostujočimi s pisatelji, pesniki, prozaisti, prevajalci, tudi uredniki, kritiki in esejisti. Organizirana

so bila tudi živa in virtualna srečanja, namenjena boljši prepoznavnosti literature iz Jugovzhodne Evrope. V okviru tega programa so tudi slovenski avtorji gostovali v rezidencah partnerjev projekta.

Tadej Golob je uspešne kriminalne romane pisal v rezidenci v Sarajevu. Mojca Kumerdej, ki je ravnokar objavila prvo delo pri založbi Goga, zbirko kratkih zgodb Gluha soba, je ustvarjala v Beogradu. Tudi avtorji in avtorice drugih slovenskih založb so gostovali v rezidencah v okviru projekta Reading Balkans. Tako so si zaslužili štipendijo in imeli pokrite potne stroške. Vmes smo pripravili kataloge projekta s predstavami avtorjev in rezidenc za tujo strokovno javnost (agenti, uredniki, prevajalci), deluje aplikacija projekta, na katero sproti nalagamo vzorčne prevode (v različne jezike) v projekt vključenih avtorjev. Eden od manjših segmentov je bila delavnica pisanja in pripovedovanja zgodb beguncev in Slovencev, povezanih z njimi. Posneli smo tudi videe begunskih zgodb, ki si jih lahko ogledate na spletni strani projekta (www.readingbalkans.eu) in na družbenih omrežjih projekta ter založbe Goga.

PRI URESNIČITVI SANJ POREKLO NE BI SMELO ODLOČATI

»Že kot majhna deklica sem želela biti trgovka. Zdaj upam, da se bo to uresničilo,« pravi 15-letna Graciela, dijakinja prvega letnika novomeške ekonomske šole. Z vrstniki v razredu se dobro razume in šola ji je všeč, pri izpolnjevanju vseh svojih načrtov pa ima veliko podporo doma. Njen dom je v največjem novomeškem romskem naselju, tj. Žabjak-Brezju.

Graciela je odraščala v drugačnem okolju kot njene vrstnice. Sprotno delo za šolo in odločitev za nadaljevanje izobraževanja tudi na srednješolski ravni tam nista tako samoumevna, kot bi morala biti. Da je Rominja, je ponosna, pa četudi je že od malih nog po njenih besedah na ta račun slišala marsikatero grdo opazko. V OŠ Bršljin je z dodatno podporo premagovala vse ovire, in kot pravi sama, ni niti pomislila, da bi šolanje opustila. »Želim biti samostojna in delati kot trgovka. Želim, da mi bo lažje, kot je bilo mojim staršem,« zrelo razmišlja.

In ni edina. Pred časom je širša javnost spoznala tudi Nejca iz Brezja, dijaka četrtega letnika Srednje elektro šole in tehniške gimnazije v Novem mestu, ki bi rad postal policist. Ali pa Tilna iz naselja Jedinščica, ki kot eden najbolj obetavnih mladih nogometašev NK Krka »trka na vrata« slovitega francoskega kluba Paris Saint-Germain ...

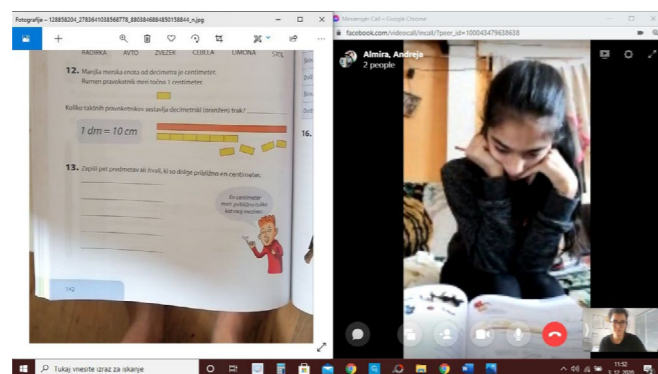
»Veliko jih je oziroma vse več. Če smo še pred nekaj leti ploskali vsakemu, ki se je prebil do konca devetletke, smo danes lahko ponosni na srednješolce. Gre za rezultat več kot desetletnega dela naše dnevne prisotnosti v naselju,« pravi Mojca Vegelj, strokovna delavka Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, ki v Brezju vodi dnevni center za otroke. Uspeh slehernega otroka je po njenem razmišljanju odvisen od podpore

staršev in odnosa učiteljev v šolah, vse ostale »pomanjkljivosti«, ki so jih ti otroci deležni v primerjavi z vrstniki, pa skuša odpraviti omenjeno društvo.

Z otroki, ki prihajajo iz romskih ali priseljskih družin, ob podpori Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Mestne občine Novo mesto delajo na kar treh lokacijah: na Rozmanovi ulici v središču mesta, v Brezju in na Jedinščici. Skupaj z vsaj sto otroki dnevno, skozi leto pa več kot tristo. Med njimi so tudi Graciela, Nejc in Tilen. Strokovne ekipe društva skupaj s prostovoljci dnevno poskrbijo, da so otroci, pa četudi denimo ne razumejo besede slovenskega jezika, sprejeti, da opravijo domače naloge, dohajajo učno snov, razvijajo svoje talente.

»Zjutraj se z ekipo pogovorimo o delu prejšnjega dne in se dogovorimo o vsebinah za tekoči dan. Vsak dan imamo različne delavnice, prvi del pa je namenjen učni pomoči: otroci prinesejo domače naloge, sicer jih damo mi. Tu odlično sodelujemo z vsemi novomeškimi osnovnimi šolami in smo v tesnih stikih z učiteljicami in učitelji, ki nam pošiljajo tudi učne liste in smernice dela, tako da smo usklajeni. In tu je enakopravnost: da ima otrok, ko pride v šolo, narejeno nalogo, pa čeprav ga npr. doma nihče ni vprašal o šoli, tako kot starši sprašujejo vrstnike iz večinskega prebivalstva,« še razmišlja Vegljeva, ki otroke iz Žabjak-Brezja imenuje »moji« že dobro desetletje.

Podobno povesta Andreja Rodič in Jerica Kobe, vodji sorodnih centrov

z Rozmanove ulice in Jedinščice. »Na Jedinščici ni vrtca, kot je enota Pikapolonica v Brezju, tako da k meni poleg učencev prihajajo tudi predšolski otroci. Dostikrat smo njihov prvi stik s slovenskim jezikom. Že z zgledom nanje prenašamo socialne veščine: vljuden pozdrav, besede »hvala«, »prosim«, »rad te imam ...« Poleg učne pomoči so pomembne tudi delavnice. Ne gre zgolj za kakovostno preživljanje prostega časa, ampak za strokovno delo z otroki – veliko poudarka je na gibanju, zdravem načinu življenja, ekologiji, veliko je denimo kuharskih delavnic, kjer se lotevamo stvari, ki jih lahko sami pripravijo doma, z ustvarjanjem tudi urimo fino motoriko,« našteva Kobetova.

Dnevni center na Rozmanovi ulici povečini obiskujejo osnovnošolci in srednješolci iz priseljskih družin. »Prihajajo iz držav bivše Jugoslavije, ker sta tu delo našla oče in/ali mati. Za uspešno vključitev v novo okolje je, seveda, ključno znanje slovenskega jezika in ura slovenščine na dan ne zadostuje. Hitreje napredujejo tisti, ki se vključijo v naš center in se jezika učijo tudi na neformalen način, skozi naše aktivnosti, od računalniških do plesnih delavnic in tudi igre. Tu so velike razlike, saj doma, razumljivo, uporabljajo materni jezik, zato je pri nas poleg domačih nalog in vseh šolskih predmetov ključno učenje jezika,« pravi Rodičeva in dodaja: »Dobrodošlo je še dejstvo, da je tudi naša ekipa večkulturna. Imamo, denimo, Albanko Halime Djemali iz Severne Makedonije ali pa Erblina Hoxha s Kosova, ki je pri nas preko javnih del. Na DRPD nikoli ne gre »le« za učenje,

Poseben izziv je predstavljal šolanje na daljavo. »Takrat sem dobila potrditev več, zakaj rada delam pri nevladnih. Dobesedno čez noč smo se reorganizirali, povezali ne le prek Zooma, ampak vseh mogočih družbenih omrežij, kar jih otroci poznajo. Fizično smo jim dostavljale učne liste, da je delo potekalo čim bolj nemoteno,« je povedala Andreja Rodič.

ampak za celostno pomoč: kje se urejajo papirji, kako se naročiš na upravi enoti za obisk ipd. Nikoli ne delamo le z otroki, ampak se povežemo s celo družino.«

Njenim besedam pritrdita Mojca in Jerica. Prva v smehu še doda: »Naš romski sodelavec nas seznani, kaj se trenutno dogaja v naselju. Romska skupnost je izjemno povezana in če se zgodi kaj večjega, to vpliva na vse. Ponosni smo, da nam po vseh teh letih zaupajo svoje otroke, na katere so izjemno navezani. Pred leti je bila še težava, če smo jih želeli odpeljati na popoldanski izlet, zadnja leta pa vsako šolsko leto zaključimo s 3-dnevnim taborom v Dolenjskih Toplicah pri DPM Mojca. In smo zaupnik celotne družine: k meni pridejo, če ne razumejo kakšnega dokumenta, skupaj napišemo prošnjo za plačilo nečesa v obrokih, pokažejo mi tudi nosečniški test ali pa skupaj zbiramo vzorce preventivnega programa Svit. (smeh) Ne vem, česa dejansko ne počnemo.«

Odkrito povedo, da med delom prihaja tudi do težav, vendar jih sproti rešujejo. In da jih kdaj prevzame občutek, da naredijo »tri korake naprej in dva nazaj«, a je več tistih, ki vodijo naprej. Zato je in še bo vse več nečev, gracieli in tilnov ... Malčki, ki DRPD-jeve centre obiskujejo danes, želijo postati medicinski bratje in sestre, slaščičarji, veliko je bodočih trgovk, kozmetičark in frizerk, fantje se bolj zanimajo za tehnične poklicne usmeritve.

»Odnos do nas in do šole je danes zelo drugačen kot nekoč, boljši. Pri teh zadevah ne moreš imeti nekega merila, da bi podal neko oceno, številko, a lahko govorim iz izkušnje in iz zaupanja, ki smo ga deležni. V naselju smo dobrodošli kadarkoli, tudi ob vikendih. Redno nas vabijo na rojstne dni, obhajila ali birme, na dogodke, ki so pomembni zanje. In seveda pridemo. Pa če nam npr. zmanjka sladkorja, se zlahka obrnem na sosede in mi ga z veseljem posodijo,« še zaključuje vodja aktivnosti v Brezju, od koder prihaja dijakinja Graciela z začetka zgodbe.

Sramežljivo sicer odkloni fotografiranje, a oči ji zažarijo, ko jo povprašamo o mlajši sestrici in bratcu: »Sestrica Ivana obiskuje 1. razred OŠ in ji že pomagam. Mlajši bratec Primož pa je že petošolec. Redno delata domače naloge, sta pridna in dobro govorita slovensko. Ivana zdaj pravi, da bo tudi trgovka, a je še premajhna, da bi zares vedela. Primož pa bi bil rad gasilec.«

Andreja Rodič, Mojca Vegelj in Jerica Kobe, strokovne delavke dnevni centrov Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto. M. M.

Otroke vseh treh centrov konec poletja odpeljejo na tridnevni tabor DPM Mojca v Dolenjske Toplice. arhiv DRPD

Šolske in prstočasne aktivnosti prilagodijo trenutnim razmeram, praznikom ipd. Februarja so počastili kulturni praznik, seveda niso pozabili na pustni čas, aprila bodo obeležili tako občinski praznik kot svetovni dan Romov. arhiv DRPD

DOS – DOBRODELNO OKOLI SLOVENIJE ZA KOLESARJE IN CELIAKIJU

Konec aprila že tretje leto zapored poteka dobrodelni projekt DOS, ki združuje rekreativno kolesarjenje in dobrodelnost. Kolesa bodo vrtele tri kolesarke in dvaindvajset kolesarjev ter v petih dneh prekosarili 1225 km okoli Slovenije. S pomočjo medijske prepoznavnosti projekta bodo tako od 27. aprila do 1. maja organizatorji Dami Zupi, Karitas Slovenija in Celiac Slovenija spodbudili dobrodelnost Slovencev k darovanju sredstev za nakup koles, namenjenih otrokom iz socialno šibkih družin.

Že sedaj lahko to vsi storimo prek SMS s ključno besedo ZAKolo5 na številko 1919.

Ob tem so si organizatorji na pobudo novomeškega društva Celiac Slovenija zadali cilj osveščati širšo javnost o izzivih, s katerimi se osebe s celiakijo soočajo v vsakdanjem življenju.

Več o projektu je na uradni spletni strani <https://dos.si/>.

KAJ JE CELIAKIJA?

Celiakija je neozdravljiva kronična, sistemska, avtoimuna bolezen, ki je posledica preobčutljivosti na gluten. Gluten pri bolnikih s celiakijo povzroči okvaro sluznice tankega črevesa, s čimer

povzroči motnje v absorpciji hrane. Pogosto so prizadeti tudi drugi organski sistemi, saj je celiakija bolezen, ki prizadene celoten organizem in se kaže s številnimi resnimi zapleti.

Najpogostejši simptomi so napih-njenost, bolečine v trebuhu, driska ali zaprtje, razdražljivost, glavobol, slabokrvnost, pomanjkanje železa, vitamina D, pri otrocih tudi izrazito upočasnjena rast, hujšanje, napihnen trebuhček, pozna adolescenca in še kaj. Edino zdravlilo za celiakijo je 100-odstotna brezglutenska dieta.

Zaradi dražjih brezglutenskih živil in skromne ponudbe bolniki s celiakijo čutijo socialno ogroženost in izključenost.

Društvo Celiac Slovenija s številnimi programi skrbi, da je za bolnike življenje s celiakijo čim lažje, pri čemer sta ključna izobraževanje in mentorstvo.

POMEMBNI DATUMI:

26. aprila ob 18. uri – predstavitev projekta DOS in 25 kolesarjev na Glavnem trgu v Novem mestu

27. aprila ob 7.30 – start DOS-a na Glavnem trgu v Novem mestu

1. maja ob 18. uri – cilj DOS-a na Glavnem trgu v Novem mestu.

»ČE SE DELAMO, DA TEŽAV NI, BODO TE LE ŠE VEČJE«

Romano veseli je eno tistih novomeških društev, na katera smo lahko ponosni. S predsednico društva Mileno Tudija na čelu je članicam in članom uspelo lansko leto zaključiti nadvse uspešno: z več domačimi in mednarodnimi razpisi bodo letos in tudi v bodoče pomagali številnim na območju regije. Še več: zaradi tega so zaposlili dve osebi, sodelujejo pa tudi z ostalimi društvi.

Težko je v enem članku zajeti vse, česar se loteva Romsko društvo Romano veseli. A med zagotovo večjimi projekti je 110.000 evrov vreden Rob umetnosti. Z njim nameravajo v obdobju od oktobra lani do marca prihodnje leto pomagati vsaj 80 osebam, pretežno iz ranljivih skupin, na način, da bodo lažje našle delo ali to dosegle z vključitvijo v nova usposabljanja. Ob podpori Ministrstva za kulturo in EU iz Evropskega socialnega sklada sta zaradi tega za 16 mesecev zaposlitev dobila mentor Niko Okorn in omenjena predsednica društva Milena Tudija.

»Projekt je obsežen in zajema tri sklope, pri vseh pa se povezujemo in se še bomo z zunanjimi sodelavci, strokovnjaki in društvi,« pravi predsednica. Eno takih je društvo Zdravo, ki ga vodi Emilija Skrt: »Z umetnostjo, od besedne, filmske in gledališke improvizacije do alternativne gradnje, ki zajema recikiranje oziroma nadciklažo, želimo vsem vključenim v projekt, starejšim od 15 let, olajšati pot na trg dela. Eno je preko konkretnih veščin, ki se jih priučijo, a to še ni vse.«

Kot pojasnita sogovornici, so se med drugim lotili gledališke in filmske improvizacije, kar so izvajali od Trebnjega in Novega mesta do Bele krajine. »Večina od 23 udeležencev so bili Romi, stari od 15 pa do čez 50 let. Ko pridejo prvič, si komaj upajo povedati kaj o sebi, svojih ciljih, željah. Z udeležbo na delavnicah se je to spremenilo, nastale so čudovite točke, ki smo jih tudi posneli. Skratka, po vključitvi v Rob umetnosti so dobili samozavest, kar je pomembno na razgovorih za zaposlitev. Znajo pa tudi narediti predstavo ali nizkoporačunski film, svoje zamisli posneti s fotoaparati ali pametnimi telefoni,« doda Tudija.

Krepitvi samopodobe je namenjen tudi naslednji sklop, pisanja poezije in proze, ki ga izvajajo v prostorih RIC v Novem

mestu, trenutno pa so stekli pogovori z zunanjimi izvajalci in predstavniki MO Novo mesto za zadnji, tretji sklop, ki se bo posvetil alternativnim oblikam gradnje. »Sedaj še zbiramo prijave na rob.umetnosti@gmail.com. Začnemo aprila, trajalo bo tudi čez poletje, ko načrtujemo 10-dnevni tabor. Radi bi zgradili kaj novega ali revitalizirali staro, in sicer po tradicionalnih metodah recikliranja. Da bi mlade tega pripravili in bi jim koristilo tudi kasneje v življenju ali pri iskanju dela,« doda Skrtova.

Kot omenjeno, pa to ni edini večji projekt Romano veseli. Vse pogosteje se s podobnimi društvi povezujejo tudi zunaj države in načrtujejo mednarodne izmenjave, hkrati so del konzorcija, ki bdi nad izvajanjem nacionalne romske strategije in pripravlja zaključno poročilo civilne družbe za Evropsko komisijo. Zavedajoč se problematike zlorabe prepovedanih substanc v romskih naseljih pa bodo prek ActiveCitizens Funda prejeli 20 tisočakov za sklop akcij, ki so jih poimenovali Pusti se tega!

»Romskega zaupnika bomo usposobili, da bo lahko samostojno deloval na terenu in tiste, ki potrebujejo pomoč zaradi mamil, usmeril na prave naslove. Odvisnost je stigma in v romski skupnosti še toliko večja. A Romano veseli si ne zatiska oči in želi stanje trajno izboljšati,« je prepričljiva predsednica. Načrti so ambiciozni: s strokovnjaki Projekta Človek usposobiti romskega zaupnika, s priznanim Dejanom Sotirovim iz zavoda Mavrični bojevniki izvesti vsaj deset ozaveščevalnih dogodkov v naseljih, izdati informativno zloženko v romskem jeziku in predvsem dolgoročno pristojne na lokalni in državni ravni nagovoriti glede te težave ter poiskati (sistemsko) rešitev.

»Če se bomo delali, da težav ni, jih bomo imeli sčasoma kvečjemu več, ne manj,« pritrđi Tudijska.

NOVO MESTO TRE PREDISODKE IN STEREOTIPE

Novo mesto je že desetletja pravi konglomerat različnih kultur, saj v dolenski prestolnici že leta živijo različne narodnosti. Naše mesto in ulice barvajo in bogatijo priseljenci, ki so svoj drugi dom našli v mestu, ki ga objema zelena lepota, tu pa so v vseh teh letih pustili globoke korenine in si ustvarili družine, ki – nekatere že drugo ali tretje koleno potomcev – složno bivajo z domačini. Tako imamo v Novem mestu Bošnjake, Srbe, Makedonce, Albance, Črnogorce, Afričane, Ruse, Ukrajince, Kitajce ... In še bi koga našli! Za vse skupnosti pa že 30 let na različne načine skrbi Društvo za razvijanje prostovoljnega dela (DRPD), ki jim nudi pomoč in nasvete na različnih področjih – na DRPD-ju se lahko učijo slovenščine, dobijo nasvete in pomoč za urejanje formalno-pravnih zadev, otroci dobijo učno pomoč v dveh dnevnihih centrih, z njimi se igramo in jim pomagamo pri integraciji v novo okolje.

Novo mesto je resnično učni model medkulturnega sožitja, saj svet postaja vse bolj globalen, še posebej pa je to vidno pri nas, saj ob spoštovanju vsega lokalnega priseljenci z veseljem z vsemi »staroselci« delijo svoja znanja, izkušnje, veščine. Med priseljenci so namreč tudi doktorji znanosti, diplomirani pravniki in socialni delavci, če naštejemo samo nekatere. Dejstvo pa je, da smo ljudje različni in da imamo bodisi prirojene bodisi prisvojene različne stereotipe in predsodke. Glede česar koli, pravzaprav. Glede veganov. Glede Romov. Glede oblačanja nekaterih. Glede ... Zato smo se na DRPD-ju odločili, da prek kratkih filmčkov, v katerih Dolenjka Klara in priseljenec iz Srbije Miroslav, ki ima slovenske korenine, z različnimi izzivi, ki si jih postavljata eden drugemu, tretja različne stereotipe. Na YouTube kanalu smo ustvarili stran Vamo tamo, na katerem vsakih 14 dni objavimo nov izziv. V dobrem letu se je tako nabralo že 28 zanimivih kratkih filmčkov, ki imajo vsi odlično gledanost, kar nas je resnično prijetno presenetilo. Pri snemanju oddaje nam pomagajo študenti novomeške medijske šole, ki srbijo, da je vse pravilno posneto, osvetljeno, ozvočeno, zmontirano ... Da pa bi v življenje spravili še več filmčkov in več vsebin, smo se prijavi na razpis Ministrstva za kulturo in Evropskega socialnega sklada ter uspeli.

Obogatili in nadgradili smo namreč idejo, da tovrstno spodbujanje medkulturnosti razširimo med mlade in opolnomočimo predvsem mlade priseljence in Rome, še posebej ženske, saj imajo ti – zaradi slabše socialne vključenosti v družbo – dokazano manj možnosti v življenju. Tako jim z aktivacijo na področju kreativne industrije omogočamo tudi boljšo zaposljivost. Osnovani smo tečaj za »mlade youtubarje« ter »video in content creatorje«, ki pa je odprt za vse, ki jih tovrstna vsebina zanima – mladi, starejši, Novomeščani ali priseljenci – vsi so bili dobrodošli

na našem tečaju, ki bo trajal do konca leta. Prek treh sklopov – PRODUKCIJA, POSTPRODUKCIJA in PROMOCIJA – jih bomo naučili vse, kar morajo vedeti in znati, ko pripravljajo kratke filmčke, s katerimi danes preplavljamo naša družbena omrežja od Facebooka, Instagrama do TikToka in YouTubea. Namen našega celoletnega tečaja je, da dobimo novo produkcijsko ekipo kanala Vamo tamo – s tabo!, ki bo v naše domove prinašala nove poglede na medkulturnost, s čimer bomo bogatejši prav vsi, naše mesto pa bo še bolj vključujoče in bogato.

		NOVO MESTO	REKA NA POLJSKEM	SPODNJI DEL OLTARNEGA NASTAVKA	MESTO V SLOVENSkih GORICAH	ETIOPSKI NAZIV ZA GOSPODA	ROČNI BOBEN Z VDELANIMI PARI KOV. PLOŠČIC V OBODU	ZAPORNIK, KAZNJENEC, JETNIK
	KAR POKRIVA OGRODJE LADJE, LETALA							
	SLABŠALNI IZRAZ ZA ČEVLJARJA							
	UGLED, SLOVES							
	MESTO V BAČKI					BORIS STREL		
	BRITANSKI FILMSKI REŽISER (RUSSELL)					SL. REŽISER (VOJKO)		
SESTAVIL: PETER UDIR	LASJE, POTISNJNI IZPOD RUTE NAD ČELO	MIKENSKI KRALJ IZ GR. MIT. SIN PELOPSA	PETEROSTOPNI VERZ	LOWE, ROB	HR. HUMORISTKA ERZIŠNIK ŠP. KRALJ (CARLOS I.)		DRUGI RIMSKI PAPEŽ PISATELJ ŠP. - JUD. RODU (ELIAS)	
PREBIVALCI KAPLE						STOTI DEL EVRA		
						SERPENTINA, VIJUGA		
MATERNICA						ZNAK ZA MNOŽENJE		RUDNINA ŽELEZOV KARBONAT; SIDERIT
						POLET, VNEMA		PRIRASTEK, POVEČANJE
GORA V JULJSKIH ALPAH				STARO IME ZA ETIOPJO				
				GRAFIČNO ZNAMENJE, OSTRIVEC				
NAJENOSTAVNEJŠI ALKOHOL						FANTEK		
						MAJHEN DIRKALNIK BREZ KAROSERIJE		
GR. HEROJ, SIN ZEVSJA (AIAKOS)					ČRN, BLEŠČEC PREGOMO		AVT. OZNAKA KRANJA	
					TVEGANJE		SPREMLJEVALCI EROSA	
NOVO MESTO	GRŠKA SVETA GORA	OTOK PRI BENETKAH				GOVEJI MLADIČ		
	LOVSKA NASTAVA					BRIT. PLOŠČ. MERA		
ŽELJA, POTREBA PO JEDI; TEK						PREBIVALEC KAIRA		
						ZA POLTON ZNIŽANI TON D		
KRADLJIVEC				OPEKA			TRETJA OSEBA MNOŽINE	
				TERITORIALNA OBRAMBA			HAGGERTY, DAN	
IRANSKO LJUDSTVO NA SREDNJEM KAVKAZU					LEGENDARNI ATENSKI KRALJ, SIN GAJE			
PODOLGOVAT PLOD Z VEČ SEMENI, OBDANIMI Z LUŠČINO					MEDICA			

AKRECIJA - prirastek, povečanje; CANETTI - pisatelj šp. - jud. rodu (Elias); DULETIČ - slovenski režiser (Vojko); KUKMA - lasje, potisnjeni izpod rute nad čelo; MURANO - otok pri Benetkah;

Geslo pošljite na naslov MO Novo mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto, s pripisom Križanka. Geslo križanke, svoje ime in priimek ter naslov prebivališča lahko pošljete tudi po elektronski pošti na kabinet@novomesto.si. Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 29. aprila 2022, in med njimi izžrebali 10 nagrajencev, ki bodo prejeli priložnostna darila.

Avtor križanke: Peter Udir, foto: Robert Kokol

Ime in priimek: _____

E-naslov ali naslov: _____

Iskano geslo: _____

Mestna občina Novo mesto in Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto
vljudno vabita na

koncert ob občinskem prazniku

NOVOMEŠKI *simfonični* ORKESTER

sreda, 6. april 2022
ob 19. uri
Glavni trg
Novo mesto

DIRIGENT: Miro Saje

SOLISTKA:
Eva Boto - vokal

PROGRAM: PROGRAM POVEZUJETA:
J. Privšek, C. M. Schönberg, Carmen L. Oven in
M. Vlašič, A. Copland, A. Lara Luka Bregar

Vstop prost.

Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto

NOVO
MESTO

KRKA
generalna pokroviteljica

ZAVOD
NOVO MESTO

Ob neugodnih vremenskih razmerah bo koncert v Športni dvorani Marof. V tem primeru bo prevzem brezplačnih vstopnic možen na blagajni KC Janeza Trdine med 10. in 12. uro, vsak delovni dan in eno uro pred dogodkom.